

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

753

2004

ՔԻՒԶԻՒ ԶՈՑՈՒԳԼԱՐԸՆ

ՄԱՅ ՔԵՐԱՎՈՅ

ԵԱՀԻ

ՕՊՈՒՄԱԴ ԷՈՑՐԵՆՄԵԹ ԽՇԻՆ ԿՑԼԵՆԱԵԼԻ

ԳԻՐ ՅՈՒ

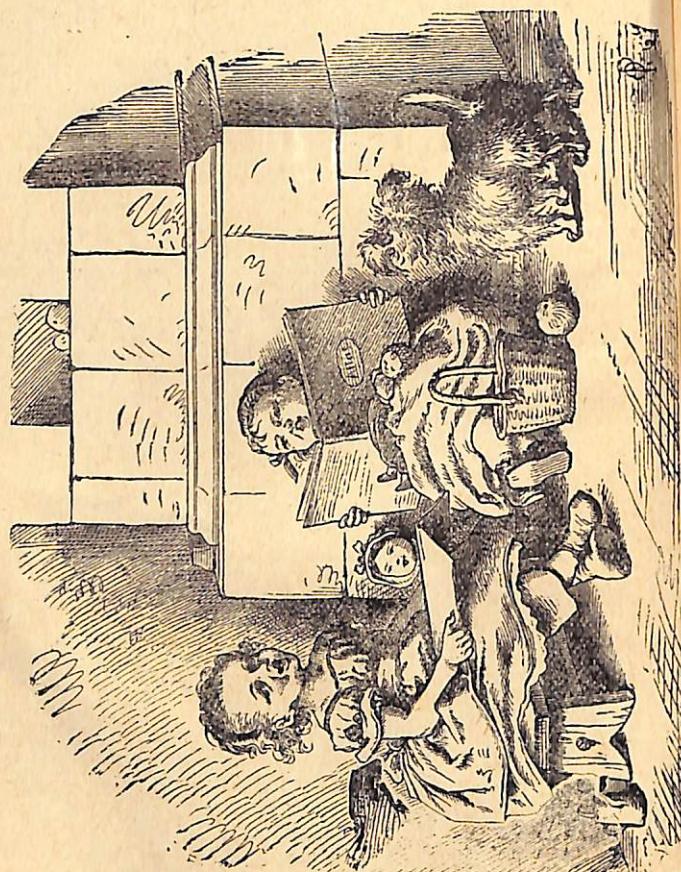
ԽՈՉԱՆՊՈԼՏՈ

Մարգիկ Օսկար Մարգարովն

1913

(753. u.l.) 68742

494. 35-81

ՔՐԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ՀՕՃԱԿԱՆԱԿԱՐԱՆ

ԻԼՔ ՔԻԹԱՊԸ

ԽԵՆԻ

ՕԳՈՒՄԱԴ ԷԶՐԻՆՄԵՔ ԻՉԻԻՆ ԷՑԼԵՆՑԵԼԻ
ՊԻՐ ԵՇԼ

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՌԱՀ Յ. ՄԱՏԻԿՈՍԵԱՆ

1913

Խ 0 Ճ Ա Լ Ա Ր Ա

Պու քիթապ քիւչիւք չօճուգլարա դօլայ վէ
էյլէնձէլի պիր թարդ իլէ եազըլարը թանըթմադ
իշխն եազըլմըշ տըր :

Պու մագսէտէ վասըլ օլմագ իշխն աթիտէքի
թէնպիհլէրէ տիգգաթ օլունմալը :

1. Չօճուղա թասվիրի կէօսթէրիպ օնուն նէ օլ-
տուղունու սօրմալը :

2. Սօնկուա թասվիրի օլան լուղէթի չօճուղա
կէօսթէրիպ պէլէթմէք իշխն կէօսթէրիլէն չէյին
խամինի պիր գաչ տէֆ'ա սէօյլէթմէլի :

3. Պու խամինի թէրքիպ էտէն եազըլար իւզէ-
րինէ հէնուղ պիր շէյ տէմէքսիդին, տէրստէ օ-
լան պաշգա թասվիրլէրի տախի չօճուղա կէօս-
թէրմէլի վէ օնլարըն խամինի սէօյլէմէլի :

4. Չօճուգ տէրստէքի լուղէթլէրի դօլայճա թա-
նըյաճագ մէրթէպէտէ պէլէտիքտէ, լուղէթլէրի
թէրքիպ էտէն եազըլարը օնա էօյրէթմէլի : Եա-
զըլար պիրալիրինտէն էյի ֆարդ օլունսուն տէյիւ
պիր գաչ տէրստէ այրը այրը եազըլմըշ տըրլար :
Չօճուգլար լուղէթլէրտէքի եազըլարը պէլէտիք-
տէն սօնկրա, այրը այրը պէլէսինլէր տէյիւ եա-
զըլար սահիֆէնին աշաղըսընտա թէրըար եազըլ-
մըշ տըրլար : Էվիլէլա եազըլարըն սէօլէրի պէլէ-
տիլր իսէ, չօճուղա եազըլարըն խամինի պէլ-
լէթմէք տահա դօլայ օլաճագ տըր : Մէսէլա, իւք

1807-70

տէրստէ չօճուգ օդ լուղէթինի պէլլէտիքտէն սօնկը բա, եազըլարը այրը այրը կէօսթէրիսլ իլք եազընըն սէսի օ վէ իքինծի եազընըն սէսի գը օլունուղունու օնա տէմէլի : Օ վէ գը եազըլարըն սէսլէրի պիրի պիրինէ պազը օլունուգլարընը չօճուղապէլլէթտիքտէն սօնկը բա, եազըլարըն իսմէրինի օնա պէլլէթմէլի, շէօլէքի չօճուգ գը սէսինին ալամէթի օլան եազընըն գիմ, թը սէսինին ալամէթի օլան եազընըն փիւր թէսմիյէ օլունտուղունու աննայապիլմին :

5. Սէքիդինծի տէրսին սօնունա կէլինճէյէ գատար չօճուգ այբ բէն գիմին թիւրքճէ եազմագտա գուլանըլան ճիւմիէ եազըլարընը էօյրէնմիշ օլաճադ տըր : Զօճուգ քէզալիք պիր թագըմ պիր հէճէլի լուղէթլէր պէլլէմիշ օլուպ, օնլարը հէճէլէմէք իշխւն տուրմագսըզըն, նէրէտէ կէօրսէ գոլայճա թանըյապիլէճէք տիր: Յնտան սօնկը կէլէն տէրսլէրտէ չօճուգ տէրսին պաշլանկընտաքի լուղէթլէրի ազ կիւճլիւք իլէ հէճէլէյէ պիլէճէք, վէ օլ լուղէթլէրի պէլլէտիքտէն սօնկը տէրստէ պուլունան գըսսա իպարէլէրի տախի գոլայճա օգույյապիլէճէք տիր : Պէօյիւք եազըլարըն տախի պիրինի պիր եէրտէ, տիկէրինի պաշգա եէրտէ կէօրէրէք գոլայճա էօյրէնճէք տիր :

6. Քիթապը թէքմիլ օգույուպ պիթիրտիքտէն սօնկը, չօճուղա եազըլարըն սըրաաը վէ թիւրքճէտէ գուլանըլմայան տիկէր իրմէնի եազըլարընը տախի պէլլէթմէք իւզրէ եազըլարըն քեաֆֆէսի սըրա իլէ քիթապըն սօնլնտա եազըլմիշ տըր :

ՏէրՍ 1

օդ

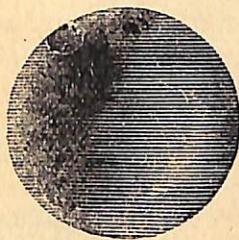

օ

գ

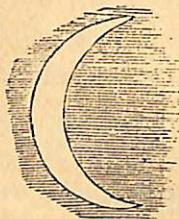
Թօփ

Թ օ փ

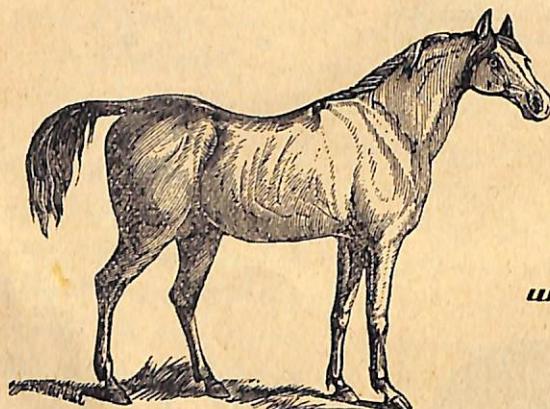

Թ օ գ փ :

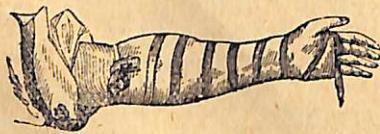
ՏԵՐԱ 2

wj
w j

wf
w f

tof
t o f

w , j , t :

ՏԵՐԱ 3

bwj
b w j

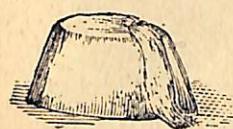
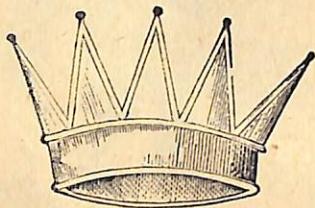
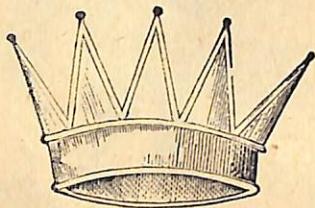
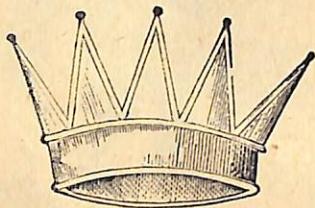
bf
b f

phi
φ βι

φ βι

φ , β , բ :

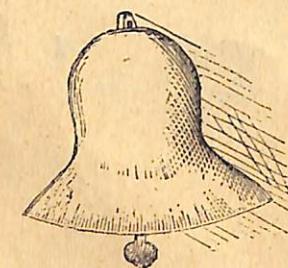
ՏԵՐՈ 5**պաշ****պ ա շ****տաղ****տ ա ղ****փէս****փ է ս****շ , տ , ս , պ , դ :****էվ****է զ****թաճ****թ ա ճ****էլ****է լ****է , տ , պ :****ՏԵՐՈ 4****էվ****է զ****թաճ****թ ա ճ****էլ****է լ****է , տ , պ :**

ՏԵՐՈ 6

ԴԸՊ

Դ Ը Պ

ՀԱՆ

Հ Ա Ն

ՄԾԽ

Մ Ծ Խ

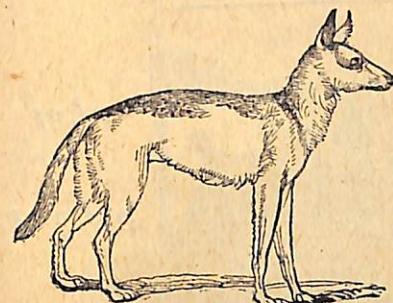
Դ , Հ , Ա , Ը , Բ , Խ , Մ :

ՏԵՐՈ 7

ԿԵՕՂ

Կ Ե Օ Ղ

ԳՈՒՐՁ

Գ Ո Ւ Ր Ձ

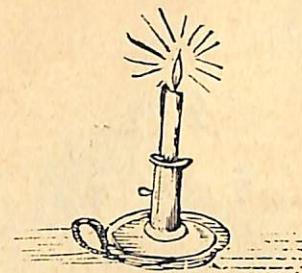

ԿԻՎ

Կ Ի Վ Լ

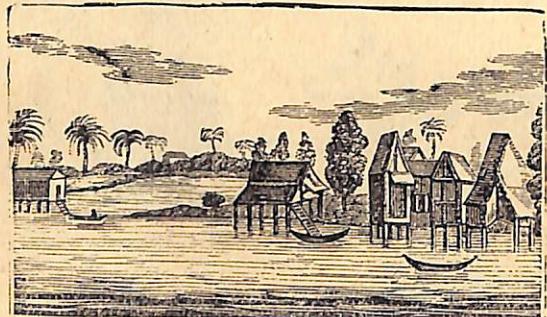
ԷՕ , ԻՎ , Ու , Կ , Բ :

ՏԵՐԱ 8

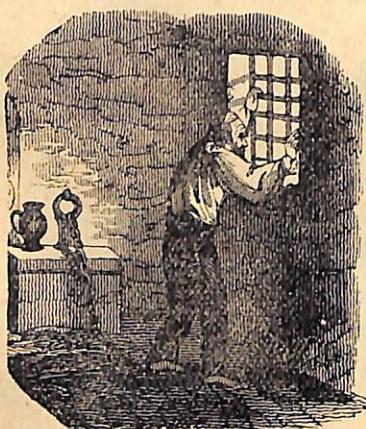
մում

Մ ու Մ

քեօյ

ք է օ յ

հապս

հ ա պ ս

ք , հ , պ :

ՏԵՐԱ 9

մը, պու, տըր, պիր, նէ, վար, տիր, եօգ,

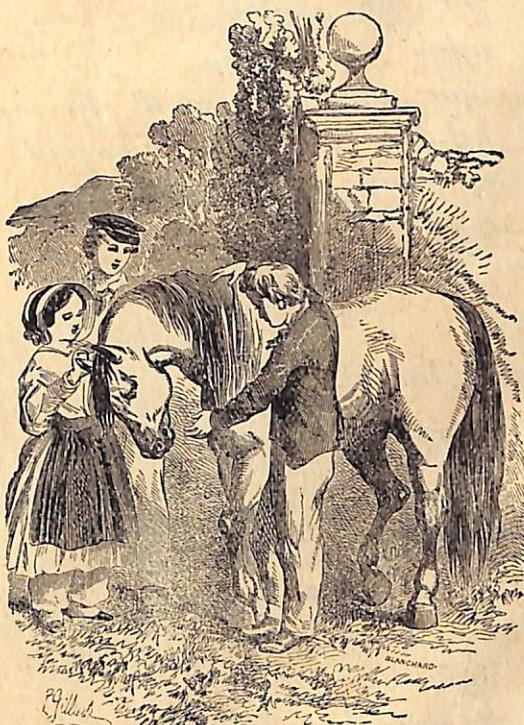
պու նէ^o տիր :
 պիր թօփ տըր :
 պիր թօփ եօ^oգ մը :
 պիր թօփ վար տըր :

ՏԵՐԱ 10

հէ

աթ

աճ
թօգ

պու աթ մը տըր :

ԷՎՎԵԹ, աթ տըր :
պու աթ ա՞չ մը տըր :
եօդ, պու աթ թօդ տըր :

—

ՏԵՐԱ 11

տիշ, շու, սաղ-լամ, վէք,
շու նէ՞ տիր :
պիր տիշ տիր :
պու տիշ սաղ-լամ մը տըր :
էվ-վէթ, փէք սաղ-լամ
պիր տիշ տիր :

—

ՏԵՐԱ 12

պանա, եէր-տէ, իւչ, պագ, վէր,

պանա պիր օգ վէր :
օգ եօդ տըր :
եայ վա՞ր մը :
եէր-տէ պիր եայ վար :
պագ, իւչ տէ օգ վար :

ՔԻՄ, խասս, շէյ, քի, է-լին-տէ,
քիմ, խասս, շէյ, քի, է-լին-տէ,

Օ քիմ տիր :
զիր գըզ տըր :
է-լին-տէ պիր շէյ վա՞ր մը :
Պիր կիւլ վար :
Օ կիւլ նէ՞ կիւլ տիր :
Խասս կիւլ տիր :

—

ՏԵՐԱ 14

Փի-լէ, Փի-լին, տէր, եա, կէօ-զեւ,
էթ, օթ, եէր, եէ-մէզ, տալ,
ամ-մա, սէն, քիւ-շիւք, եէ-սին, մի

Պու պիր

Փիլ տիր :

Պու Փիլ

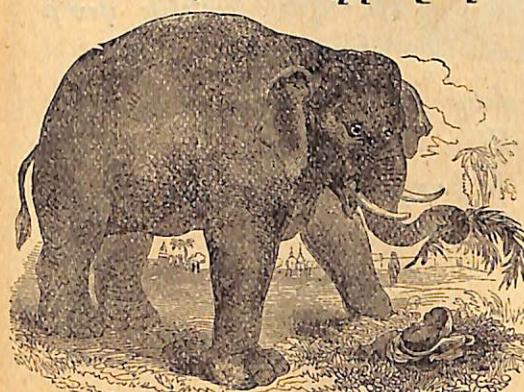
էթ եէր

մի :

Եօդ-էթ

եէ-մէզ ,

օթ եէր :

Գի-լէ պիր տալ վէր քի եէ-սին : Գիլ
տալ եէ՞ր մի :

Թօ-փու , պրագ . կէլ :

Սէն թօ-փու ալ տա կէլ :

Ե-թըն կէօ-զիւ վա՞ր մը :
Վար ամ-մա կէօ-զիւ քիւ-չիւք տիր :

—
Ի-թին պա-շը վար , տի-շի վար , տի-լի
վար , կէօ-զիւ վար , ամ-մա նութ-գու
եօգ տըր :

Ե-թըն նութ-գու վա՞ր մը :

Ե-թըն տա նութ-գու եօգ տըր :

—
—

ՏէՐՄ 17

պիթ	պիթ-մէք	սիլ
քէս	քէս-մէք	էն
պրագ	պրագ-մագ	եափ
պիլ	պիլ-մէք	սիլ-մէք
եէ	եէ-մէք	էն-մէք
տիք	տիք-մէք	եափ-մագ
կէղ	կէղ-մէք	աթ-մագ
կիթ	կիթ-մէք	էթ-մէք
պաս	պաս-մագ	պագ-մագ
պուլ	պուլ-մագ	կէլ-մէք

—
—

ՏէՐՄ 16

ալ , տի-լի , ի-թին , ա-թըն ,
նութ-գու , տի-շի , պա-շը , քէօր ,

Պէ-նիմ տէ վար . օ-նուն տա վար :

Պու էվ քի-մի՞ն է-վի տիր :

Պու էվ պիր թիւրք է-վի տիր :

Է-յի պիր էվ տիր :

—
—

Սէն վէր տէ պագ :

Եէր եա :

Գի-լին կէօ-զիւ վա՞ր մը :

Վար ամ-մա կէօ-զիւ քիւ-չիւք տիր :

—
—

ՏէՐՄ 15

պէն , է-վի , տա , պէ-նիմ
սէ-նին , օ-նուն , է-յր , օ-գում ,
ի-փին , քի-մին , թիւրք ,

Պէ-նիմ օ-գում :

Սէ-նին պա-շըն .

Օ-նուն է-վի :

Սէ-նին ի-փին վա՞ր
մը :

Պէ-նիմ տէ վար . օ-նուն տա վար :

Պու էվ քի-մի՞ն է-վի տիր :

Պու էվ պիր թիւրք է-վի տիր :

Է-յի պիր էվ տիր :

—
—

ՏէՐՄ 16

ալ , տի-լի , ի-թին , ա-թըն ,
նութ-գու , տի-շի , պա-շը , քէօր ,

ՏԵՐԱ 18

օ-նու	է-վին	հիչ
տար	է-վէ	էվ-տէ
պօլ	պէշ	տէ-յիլ
գու-շում	գաչ	չօդ
տաղ-տա	գու-րու	կէօր

Սէն է-վէ կէլ օ-նու կէօր :
 Սէ-նին է-վին փէք տար տըր :
 Է-վիմ տա՞ր մը տըր, խայր, հիչ տար
 տէ-յիլ, պօլ պօլ եէր վար, կէլ տէ
 կէօր . էվ-տէ գու-շում տա վար տըր :
 Պէ-նիմ իւչ գու-շում վար :

Էվ-տէ իթ վա՞ր մը : Եօգ , էվ-տէ իթ
 եօգ տըր . իթ տաղ-տա տըր :
 Տաղ-տա գա՞չ իթ վար :
 Պէշ իթ վար :
 Տաղ-տա գու-գու տա վա՞ր մը :
 Տաղ-տա չօգ գու-գու վար :

—

ՏԵՐԱ 19

ըզգ	չըզ-մագ	չը-գար
ուչ	ուչ-մագ	ու-շար
գաչ	գաչ-մագ	գօ-շար
կէօր	կէօր-մէք	կէօր-տիւմ
չէօգ	չէօգ-մէք	չըգ-տըմ
չէօք	չէօք-մէք	չէօ-քէր
օլ	օլ-մագ	օ-լուր
տէլ	տէլ-մէք	տէլ-տիւմ
սօր	սօր-մագ	սօր-տում
կիւ-լէր	գա-չար	եա-զար
չէօ-զէր	կէօ-րիւր	սօ-րար
տէ-լէր	ուչ-տում	գաչ-տըմ
օլ-տում	գօյ-տում	եադ-տըմ

—

ՏԵՐՄ 20

Եօ-լա	Խան-տա
Եօլ-ճու	Հը-գար
ագ-լը	Եօ-լու
չըգ-սա	Կիթ-սէ
գըլ-սա	ուչ-սա
կի-տէր	ա-թը
պի-լէ	պու-նուն
ա-թա	տէր

Խան-նա պիր Եօլ-ճու կէլտի :

Քի՞մ տիր :

Պիր քէօր տիր :

Քէօր եօ-լա չը-գա՞ր մը :

Քէօ-րին ա-թը վար ի-սէ, վէ ա-թըն ագ-լը վար ի-սէ, քէօր պէլ-քի եօ-լա չը-գար. պու-նուն ա-թը եօ-լու վէք է-յի պի-լիր. քէօր տէ ա-թա “Ճայ-տէ,, տէր-սէ, աթ թա խա-նա գատար կի-տէր :

Քէօր խան-տա նէ՞ եա-փար :

Քէօր խան-տա իշ կէօ-րիւր :

—*—

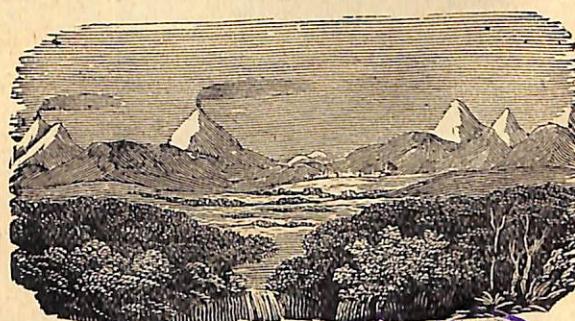
ՏԵՐՄ 21

ի-տի	ը-տը	գլ-տը
զալ	գալ-մագ	գալ-մագ
գըլ	գըլ-մագ	գըլ-մագ
պիթ-մէղ	պուլ-մագ	պրագ-մագ
չըգ-մագ	կիւլ-մէղ	եագ-մագ
չէօղ-մէղ	էթ-մէղ	կիթ-մէղ
չըգ-սըն	եազ-սըն	կիւլ-սիւն
պուլ-սուն	կիթ-սիւն	կէօր-սիւն
տէլ-սէ	գօյ-սա	եազ-սա

—*—

ՏԵՐՄ 22

կիւն	նի-չիւն	ի-չիւն
տա-ղա	չէօլ	թուզ
թաշ	գար	ավ
թուզ-լու	կիթ-տիմ	էվ-վէթ
չէօլ-տէ	սու	չօգ

Պու նէ՞ տիր :

Պիր գըր տըր :
 Պու գըր-տա սու վար մը տըր :
 Էվ-վէթ, գըր-տա պիր սու վար, ամ-
 մա օ սու թուղլու տուր :
 Տաղ-տա պիր չէյ վար մը :
 Էվ-վէթ, տաղ-տա չօգ թաշ վար,
 պիր ազ տա դար վար :
 Աէն տաղա կիթ-տի՞ն մի :
 Պիր կիւն տաղա կիթ-տիմ :
 Տաղա նի՞-չիւն կիթ-տին :
 Եվ ի-չիւն կիթ-տիմ ամ-մա օ կիւն
 ավ եօգ ի-տի :

ՏԵՐՈ 23

ա-տէմ
 օլ-մազ
 պա-զը
 օլ-սա
 հապս-
 տա

ի-չէր
 վա-դըթ
 օլ-մա-լը
 դա-լըր
 մահ-
 պուս

Հապս-տա պիր ա-տէմ վար տըր :
 Օ ֆէ-նա պիր ա-տէմ օլ-մա-լը տըր :
 Էյ-յի օլ-սա ի-տի մահ-պուս օլ-մազ
 ի-տի :
 Պու ա-տէմ հապս-տա նէ եէր :
 Պու ա-տէմ պա-զը վա-դըթ աճ-
 գա-լըր, պա-զը վա-դըթ տա պիր ազ
 էք-մէք եէր, պիր ազ տա սու ի-չէր :

ՏԵՐՈ 24

գա-չա-րըմ	եա-զա-րըմ	գա-փա-րըմ
պա-զա-րըմ	կիւ-լէ-րիմ	չէօ-զէ-րիմ
չէօ-քէ-րիմ	կէօ-րիւ-րիւմու-չա-րըմ	
չը-գա-րըմ	եա-զա-րըմ	օ-լու-րում
գա-չա-լըմ	եա-զա-լըմ	գա-փա-լըմ
պա-զա-լըմ	կիւ-լէ-լիմ	չէօ-քէ-լիմ
կէօ-րէ-լիմ	չը-գա-լըմ	օ-լա-լըմ

ՏԵՐՈ 25

գըր-տա	թէրս	պի-զէ
է-տէր	գըր	օն-տան
պա-զար	թութ	պու-ղա
գօրգ-մա	գօր-գա-րըմ	գա-չա-լըմ

Պու գըր-տա պիր պու-ղա վար :
Սէն օ պու-ղա-յը թութ :

Եօդ , օ պա-նա թէրս պա-դար , պէն
տէ օն-տան գօր-դա-րըմ :

Պու-ղա պի-ղէ պիր շէյ էթ-մէզ :
Լ-տէր , եա-նը-նա կիթ-մէ :
Պէն տէ գօրդ-տում , դա-չա-լըմ :

ՏԵՐՄ 26

պիղ-տէ	եաթ-	դաղ
պէ-րա-պէր	չա-յըր	դա-զը
եաթ-տը	եաթ-տըր-լար	ա-խըր
եա-թար	եա-թար-լար	կէ-լիր-լէր

Պիղ-տէ պիր դաղ վար , պիր աթ տա
վար . դաղ ա-թը չօդ սէ-վէր , աթ-տա
դա-զը չօդ սէ-վէր հէր կիւն պուն-լար

պէ-րա-պէր չա-յը-րա կի-տէր-լէր վէ
հէր կէ-ձէ ա-խըր-ռա պէ-րա-պէր եա-
թար-լար :

ՏԵՐՄ 27

պա-ղըր	պա-ղըր-մագ
չա-ղըր	չա-ղըր-մագ
օ-գու	օ-գու-մագ
էն-տիր	էն-տիր-մէք
կէ-թիր	կէ-թիր-մէք
պաղ-լա	պաղ-լա-մագ
կէլ-մէ-սին	պագ-մա-սըն
պագ-մա-լը	պագ-մա-մա-լը
պա-դա-մազ	եազ-մա-լը
եազ-մա-մա-լը	եա-զա-մազ
կիւլ-մէ-լի	կիւլ-մէ-մէ-լի
կիւլ-է-մէզ	օ-գու-մա-լը

ՏԵՐՄ 28

Շու-շան	քի-թա-պը-նը	կէ-լիալ
օ-գու-մուշ	տէր-սի-նի	սէ-վէր
իս-մի	էօյ-լէ	պուլ-տու
կի-պի	սէ-վէր	տէր-լէր
ջը-զըն	քի-թա-պը	քի-թապ

Պու գըզ է-վէ կէ-լիպ պիր քի-թապ
ալ-տըլ վէ տէր-սի-նի օ-գու-տու :

Պու գը-զըն իս-մի Շու-շան տըր :

Շու-շան տէրս թէք-րար-լա-մա-ղը
էօ-յլէ սէ-վէր քի , օ-նա “օ-գու-մուշ
Շու-շան,, տէր-լէր :

Ան Շու-շան կի-պի չօգ օ-գուր-սան ,
տէրս քի-թա-պը-նը սէ-վէր-սին :

Տեսա 29

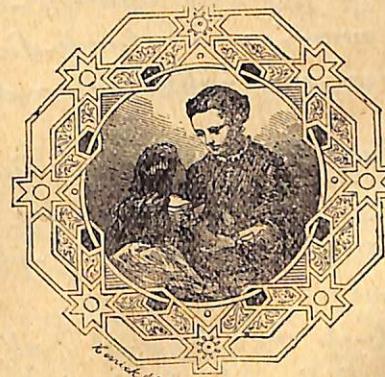
օ-գու-յա-մա-մագ	օ-գու-մա-լը-սըն
օ-գուր-սան	սէ-վէր-սին
կի-տէր-սին	կիւ-լէր-սին
օ-գու-մա-մա-լը	օ-գու-յա-մագ
պուլ-մա-սըն	եազ-մա-սըն

կիթ-մէ-մէ-մէք	կի-տէ-մէ-մէք
զաչ-մա-մագ	զա-չա-մա-մագ
ուչ-մա-մագ	ու-չա-մա-մագ
կէօր-մէ-մէք	կէօ-րէ-մէ-մէք
կէօր-մէ-մէ-լի	կէօր-մէ-սին
կիւլ-մէ-սին	սօր-մա-սըն
կիթ-մէ-սին	տիք-մէ-սին

Տեսա 30

ՅԱԿՈԲՈՒՆ ՀԻՍԱՊԸ

օն	երլ-տա	շէյ-լէր
էլ-լի	եիւզ	հաֆ-թա
ի-քի	ալթ-մըշ	դա-տար
	վա-գըթ-տա	

Երլ-տա գա՞չ այ վար :
Օն ի-քի այ վար :
Երլ-տա գա՞չ հափ-թա վար :

Եւ-լի ի-քի հաֆ-թա վար :
 Երլ-տա գա՞չ կիւն վար :
 Իւչ եիւզ ալթ-մրշ պէշ կիւն վար :
 Եվ-վէթ , Երլ-տա իւչ եիւզ ալթ-մրշ
 պէշ կիւն վար :
 Պու գա-տար վա-գըթ-տա սէն չօդ
 շէյ-լէր օ-գու-մա-լը-սըն :

ՏԵՐՄ 31

զօր	զօր-լուգ	զօր-լու-ղու
իշ	ի-շիմ	ի-շին
տէրս	տէր-սիմ	տէր-սին
կիւճ	չա-լըշ	չա-լըշ-մագ
եափ	տա-հա	եափ-մա
կէ-չէր	տէրս-լէ-րին	պրագ-մա

Օ-գու-մագ կիւճ տիր ամ-մա օ-գու-
 յա-մա-մագ տա-հա կիւճ տիր :

Սէն չա-լըշ , պու տէրս-լէ-րին զօր-
 լու-ղու կէ-չէր :

Պիր իշ է-յի տէ-յի ի-սէ , սէն օ-նու
 եափ-մա , ամ-մա պիր իշ է-յի ի-սէ , սէն
 օ-նու պրագ-մա :

ՏԵՐՄ 32

պէ-շիք	իպ-րէթ	կիւ-զէլ
չօ-ճռւգ	քիւ-չիւք	պէօ-յիւք
էօյ-րէն	էօյ-րէ-նիր	էօյ-րէն-մէ-սին
է-լի	սէն-տէն	պէ-շիք-տէ
պէ-պէք	պէօյ-լէ	պէ-պէք-լէր

Պէ-շիք-տէ նէ կիւ-զէլ պիր չօ-ճռւգ
 վար :

Օ-նուն է-լի քիւ-չիւք , ամ-մա օ-նուն
 կէօ-զիւ պէօ-յիւք տիր :

Պէօյ-լէ պիր պէ-պէք-էլ ի-լէ պիր շէյ
 եա-փիա-մագ , ամ-մա կէօզ ի-լէ չօդ շէյ
 էօյ-րէ-նիր :

Պու կի-պի պէ-պէք-լէր սէն-տէն ֆէ-
 նա իպ-րէթ ալ-մա-սըն-լար :

ՏԵՐՈ 33

ԳԸՆ	ԳՐ-ՉԸՆ	ԱԼ-ԼԱՀ
ԵԱՊ	ԵԱ-ՋԸՆ	ԱԼ-ԼԱՀ-ՄԱՆ
ԻԼՔ	ԱՓԱ-ՀԱՐ	ԱՓԱ-ՀԱՐ-ՄԱ
ՄՈՆ	ԻՒ-ՂԲՒՄ	Ա-ՀԸ-ԼՐԸ
ԱՓԱՂ	ԱՓԱՂ-ԼԱՐ	ԱՓԱՂ-ԼԱՐ-ՄԱ
ՀԷՄ	ՄԱՂ-ԼԱՐ	ՄԱՂ-ԼԱՐ-ՄԱ
ՕՐ-ՄԱՆ	ԿԻՎ-ԼԵՐ	ՀԷ-ՓԻ-ԱԻ
ԵՈԽ-ՍԱ	ԱՓԱՂ-ՀԵ	ԱՓԱՂ-ՀԷ-ՄԵ
ԵԱՓԻ-ՐԱԳ	ԵԱՓԻ-ՐԱԳ-ԼԱՐ	ՄԷ-Օ-ՔԻՎ-ԼԵՎՐ

ԳՐ-ՉԸՆ ՄԱՂ-ԼԱՐ-ՄԱ ԳԱՐ ՎԱՐ :
 ԵԱ-ՋԸՆ ԱՓԱՂ-ԼԱՐ-ՄԱ ԻՒ-ՂԲՒՄ ՎԱՐ :
 ԻԼՔ ԱՓԱ-ՀԱՐ-ՄԱ ԱՓԱՂ-ՀԷ-ՄԵ ԽԱՍՍ
 ԿԻՎ-ԼԵՐ Ա-ՀԸ-ԼՐԸ :
 ՍՈՆ ԱՓԱ-ՀԱՐ-ՄԱ ՕՐ-ՄԱՆ-ՄԱ ԵԱՓԻ-
 ՐԱԳ-ԼԱՐ ՄԷ-Օ-ՔԻՎ-ԼԵՎՐ :

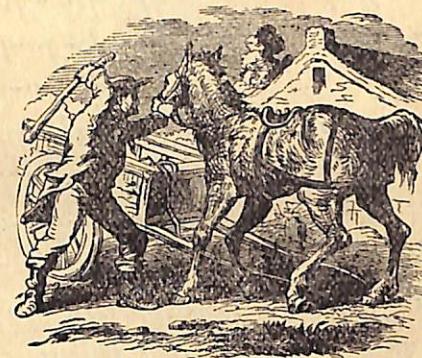
ԻԼՔ ԱՓԱ-ՀԱՐ ՄԸ Է-ՅԻ ԵՈԽ-ՍԱ ՍՈ՞Ն
 ԱՓԱ-ՀԱՐ ՄԸ Է-ՅԻ ՄԻՐ . ԵԱ՞Գ ՄԸ ԵՈԽՍԱ
 ԳԸՆ ՄԸ Է-ՅԻ ՄԻՐ :

ՀԷՄ ԵԱՊ Է-ՅԻ ՄԻՐ , ՀԷՄ ԳԸՆ . ՀԷՄ
 ԿԻՎ-ԼԵՐ Է-ՅԻ ՄԻՐ ՀԷՄ ԳԱՐ-ԼԱՐ , ՀԽՆ-
 ՔԻ ՀԷ-ՓԻ-ԱԻ ՄԵ ԱԼ-ԼԱՀ-ՀԸՆ Ի-ՉԻ ՄԻՐ :

~~~~~

ՏԵՐՈ 34

ԱԷՐԹ	ՃԷ-ՎԱՊ	ՂԱ-ՐԱՐ
ՎՈՒՐ	ՎՈՒՐ-ՄԱ	ՎՈՒ-ՐՈՒ-ՅՈՐ
ԱԷՎ	ԱԷՎ-ԱԷ	ԱԷՎ-ՄԷՎ
ԵԷՐ	ԵԷ-ՐԷ	ՔԷՆ-ՄԻ
ԱՊԾ	ՍԱ-ՆԱ	Ա-ԹՐ-ՆԸ
Ա-ԹՄԱ	ԱԷ-ՕՅ-ԼԷՐ	Է-ՄԻ-Ր
	Ա-ՄԻ-ՄԻ	

ՎՈՒ Ա-ՄԻ-Մ ԱԷՐԹ ԱՓԻՐ Ա-ՄԻ-Մ ՄԻՐ :
 Օ ՔԷՆ-ՄԻ Ա-ԹՐ-ՆԸ ՄԷ-Օ-ՅԻՒ-ՅՈՐ :
 ՎԹ ՎՈՒ Ա-ՄԻ-ՄԻ ԱԷ-ՎԼՅՐ ՄԻ :
 ԽԱՅՐ , ԱԷՎ-ՄԷՎ , ԱՄ-ՄԱ Ա-ՄԻ-Մ Ա-ԹՐ
 ԱԷՎ-ԱԷ Ի-ՄԻ , ԱԹ ՄԱ Ա-ՄԻ-ՄԻ ԱԷ-ՎԼՅՐ
 Ի-ՄԻ :

ՎԹ ՍԱ-ՆԱ ՆԷ ԱԷ-ՕՅ ԱԷ-ՕՅ-ԼԷՐ ՆԷ ՄԵ
 ՂԱ-ՐԱՐ Է-ՄԻ-Ր . Է-ՕՅ-ԼԷ Ի-ՄԻ ԱԷ-ՎԼՅՐ
 ԵԷ-ՐԷ Ա-ԹՄԱ ՎՈՒՐ-ՄԱ :

ՑԵՐԾ 35

պա-գա-յօր	պա-գա-յօ-րում
կէ-լի-յօր	կէ-լի-յօ-րում
եա-զա-յօր	եա-զա-յօ-րում
գա-չա-յօր	գա-չա-յօ-րում
գա-լը-յօր	գա-լը-յօ-րում
կէօ-րիւ-յօր	կէօ-րիւ-յօ-րում
կիւ-լիւ-յօր	կիւ-լիւ-յօ-րում
է-տէ-յօր	է-տէ-յօ-րում
սի-լի-յօր	սի-լի-յօ-րում
տի-քի-յօր	տի-քի-յօ-րում
սէ-վէ-յօր	սէ-վէ-յօ-րում
պի-լի-յօր	պի-լի-յօ-րում
կի-տի-յօր	կի-տի-յօ-րում
քէ-սէ-յօր	քէ-սէ-յօ-րում
կէ-լիպ	կի-տիպ
եա-զըպ	գօր-գուպ
պա-զըպ	գա-չըպ
կէօ-րիւպ	պի-թիպ

ՑԵՐԾ 36

գապ	գապ-տա	գա-պըն
իչ	էս-քի	ի-չին-տէ
դրալ	դրա-լը	պէ-պէ-յին

Ճան	գօր-գուպ	Ճա-նը-նը
սու-տա	ա-նա	ա-նա-սը
գաչ-տը	մէյ-տան	մէյ-տան-տա
գօ-յուպ	ըր-մագ	ըր-մա-ղա
ա-լա-ճագ	աղ-լա-յօր	եա-փա-յօր
Մը-սըր	պրագ-տը	Մով-սէս

Պագ սու-տա պիր գապ վար , վէ
գա-պըն ի-չին-տէ պիր պէ-պէք վար
տըր :

Պու պէ-պէք սու-տա նէ^օ եա-փա-յօր:
Պէ-պէք կիւ-լիւ-յօր, ամ-մա ա-նա-
սը աղ-լա-յօր :

Եա ա-նա-սը մէյ-տան-տա եօդ
տուր:

Ե-նա-սը գօր-գուպ գաչ-տը :
Ե-նա-սը նի^օ-չիւն գաչ-տը :
Ֆէ-նա պիր գրալ պու պէ-պէ-յին
ճա-նը-նը ա-լա-ճագ ի-տի, պէ-պէ-
յին ա-նա-սը տա օ-նու պու գա-պա
գո-յուպ օ-նու ըր-մա-զա պրագ-տը :

Օ ֆէ-նա գրալ էս-քի Մը-սըր
գրալը ի-տի, վէ օ պէ-պէք Մով-սէս
ի-տի :

—ուռու—

Տէրս 37

եաշ	տէրտ	շէյ
եա-շը	եա-շը-նը	եա-շը-նա
տէր-տի	տէր-տի-նի	տէր-տի-նէ
կէօ-զիւն	կէօ-զիւ-նիւ	կէօ-զիւ-նէ
շու-նուն	շու-նու	շու-նա
պու-նուն	պու-նու	պու-նա
գու-շու	գու-շու-նու	գու-շու-նա
կիւ-լիւ	կիւ-լիւ-նիւ	կիւ-լիւ-նէ
գու-լու	գու-լու-նու	գու-լու-նա

պա-շը	պա-շը-նը	պա-շը-նա
ի-թի	ի-թի-նի	ի-թի-նէ
ֆի-լի	ֆի-լի-նի	ֆի-լի-նէ
ֆէ-սի	ֆէ-սի-նի	ֆէ-սի-նէ
թա-ճը	թա-ճը-նը	թա-ճը-նա

Տէրս 38

ան	Մա-նուկ	Մա-նու-կու
խօշ	ա-րա	ա-րա-մագ
թէզ	լա-քին	պրագ-տը-լար
եաշ-լար	գաչ-սըն	օ-թու-րուպ
գա-լէմ	եազ-տը	տէր-տի-միզ
ա-լըպ	եա-լը-նըզ	աղ-լա-մա-յա-լըմ
եա-զը	է-տէ-լիմ	ա-րա-յա-լըմ

ա-նու-կու եա-լը-նըզ
պրագ-տը-լար :
Պու-նուն ի-չիւն
օ-նուն կէօ-զիւ-նէ
եաշ-լար կէլ-տի, ամ-
մա օ ան-տէ Մա-
նուկ պիր գա-լէմ ա-լըպ եա-զը եազ-
տը վէ կէօզ եա-շը թէզ կիթ-տի :
Մէս տէ, պէն տէ Մա-նուկ կի-պի է-
տէ-լիմ. պիր շէյ թէրս կի-տէր ի-տէ

օ-թու-րուպ աղ-լա-մա-յա-լըմ, լա-քին
խօշ պիր չէյ ա-րա-յա-լըմ քի տէր-
տի-միզ գաչ-սըն :

ՏԷՐԱ 39

տէ-վէ	ուչ-մազ	ուչ-սուն
գա-նատ	գա-նա-տը	գա-նա-տը-նը
իշ-թէ	եիւ-րիւր	եիւ-րիւ-մէք
եիւ-րիւ-րիւմ	եիւ-րիւ-յէ-մէզ-սին	

Իշ-թէ պիր գուշ :
Գու գուշ գազ կի-
պի տիր :

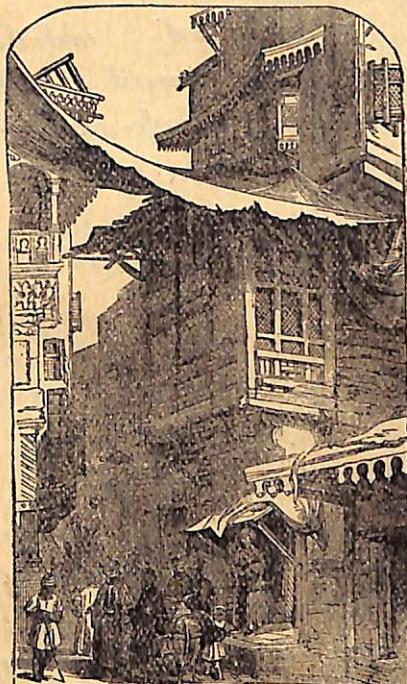
Եօգ, գազ քիւ-
չիւք տիր, պու գուշ
տա-հա պէօ-յիւք
տիր :

Պու գուշ գազ կի-պի ու-չա՞ր մը :
Խայր, պու գուշ հիչ ուչ-մազ, գա-
նա-տը եօգ տըր քի ուչ-սուն, ամ-
մա չօգ եիւ-րիւր :

Պէն տէ չօգ եիւ-րիւ-րիւմ:
Սէն օ գուշ գա-տար եիւ-րիւ-յէ-
մէզ-սին. պու գուշ աթ գա-տար եիւ-
րիւր :

Պու գուշ նէ՛ գուշ տըթ :
Պու-նա տէ-վէ գուշու տէր-լէր :

ՏԷՐԱ 40

թօղ	թաշ-տան	եա-րաթ-մազ
տիւն	թաշ-լար	մէք-թէպ-տէն
եէր	թօփ-բագ	եափ-տըր
օ-ճազ	նէ-տէն	եափ-տըրմ
եէր-տէ	տաի-մա	եա-փա-մազ

Եհ-րի ին-սան եա-փա-մամ
սէօ-զիւ հիչ-տէն եա-փա-մազ-սըն
շէյլէր չըգ-տըրմ Ալ-լա-հըն
եա-փա-պի-լի՞ր-մի-սին

Փու էվ կի-պի պիր էվ եա-փա-պի-
լի՞ր-մի-սին :

Խայր, եա-փա-մամ, ամ-մա տիւն
մէք-թէպ-տէն չըգ-տըրմ, վէ թաշ-
տան պիր օ-ճագ եափ-տըրմ :

Թաշ օլ-մազ ի-սէ, օ-ճագ եա-փա-
պի-լի՞ր-մի-սին :

Թաշ օլ-մազ ի-սէ, քիմ-սէ օ-ճագ
եա-փա-մազ :

Թաշ նէ-տէ՞ն օ-լուր :

Թաշ եէր-տէն չը-գար :

Եէ-րի քիմ եափ-տըր :

Եէ-րի Ալ-լահ եափ-տըր :

Էվ-վէթ, Ալ-լահ պիր սէօ-զիւ ի-լէ
հիչ-տէն եէ-րի եափ-տըր : Թօզ թօփ-
րագ եօդ ի-տի, ամ-մա Ալ-լա-հըն
սէօ-զիւ ի-լէ պու շէյլէր օլ-տու :

Սէն հիչ-տէն պիր շէյ եա-փա-մազ-
սըն, վէ հիչ-տէն ին-սան պիր շէյ

եա-փա-մազ, ամ-մա Ալ-լահ եա-փար :

Հիչ-տէն պիր շէյ եափ-մա-ղա եա-

րաթ-մազ տէր-լէր :

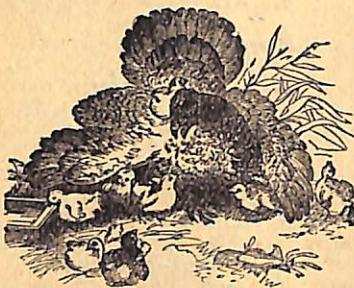
Տէրս 41

էլ-լէր	էլ-լէ-րին
եիւգ	եիւ-զիւ-նիւ
սաչ-լար	սաչ-լա-րը-նը
պա-պա	պա-պա-նը
ա-նա	ա-նա-նը
պաշ-լար	պաշ-լա-րը-նը
եիւ-զիւ-նիւ-զիւն	եիւ-զիւ-նիւզ-տէն
սա-չը-նը-զըն	սա-չը-նըգ-տան
պա-չը-նը-զըն	պա-չը-նըգ-տան
է-լի-նիզ-զին	է-լի-նիզ-տէն
ա-թը-նը-զըն	ա-թը-նըգ-տան
գօ-լու-նու-զուն	գօ-լու-նուզ-տան
է-վի-նի-զին	է-վի-նիզ-տէն
եիւ-զիւ-միւն	եիւ-զիւմ-տէն
պա-չը-մըն	պա-չըմ-տան
պա-պա-մըն	պա-պամ-տան
ա-նա-մըն	ա-նամ-տան
չօ-ճուգ-լար	չօ-ճուգ-լա-րըն

Տէրս 42

պի-զիմ	չօ-ճուգ	օղ-լան
սիւ-րիւ	տու-րուր	տուր-մազ
փի-լիճ	փի-լի-ճի	փի-լիճ-լէր

Թա-վուգ կէզ-տի-րիր ա-րա-պա-յա
ա-րա-պա ա-րա-պա-տա փի-լիճ-լէ-րի
Փի-զիմ էվ-տէ
պիր չօ-ճուգ վար:
Չօ-ճուգ օղ-լան
մը տըր գըզ մը
տըր:
Պիզ-տէ-քի չօ-
ճուգ օղ-լան տըր:
Պու օղ-լա-նըն պիր սիւ-րիւ փի-լի-
ճի վար, օ փի-լիճ-լէ-րի չօզ սէ-վէր,
հէր կիւն չօ-ճուգ փի-լիճ-լէ-րի պիր
ա-րա-պա-յա գօ-յուպ օն-լա-րը կէզ-
տի-րիր:
Փի-լիճ ա-րա-պա-տա տու-րո՞ւր մը:
Պէօ-յիւք թա-վուգ ա-րա-պա-տա
տուր-մազ, ամ-մա քիւ-չիւք փի-լիճ-
լէր տու-րուր:

ՏէրՍ 43

սաչ	կէ-ճէ	տիգ-զաթ-
աֆվ	սա-պահ	քէօ-թիւ
գալդ	էր-քէն	ի-թա-աթ
հըֆզ	ին-ճիւ	է-տէ-ճէ-յի
բապպ	թա-րա	եալ-գա-յըպ
եալան	տէ-յիւ	սէօյ-լէ-մէ

ա-մին էզ-պէր մէք-թէպ-տէ
եէ-մէք պի-րէր աչ-մազ-տան
տէր-սէ գա-յըր եէ-մէզ-տէն
նա-մէ եայ-գա եաթ-մազ-տան
նի-զամ շիւ-քիւր պաշ-լա-մազ-տան
ա-յէթ քիւ-ֆիւր կիւ-նահ-լա-րը-մը

Եշ-թէ չօ-ճուգ-լար ի-չիւն պիր նի-
զամ-նա-մէ. չօ-ճուգ-լա-րըն է-տէ-ճէ-
յի շէյ-լէր պուն-լար տըր:
1. Աա-պահ էր-քէն գալգ.
2. Էւ-լէ-րի-նի վէ եիւ-զիւ-նիւ եայ-
գա-յըպ սաչ-լա-րը-նը թա-րա:
3. Եշէ պաշ-լա-մազ-տան “Ել-լահ”,
պէ-նի գա-յըր” տէ-յիւ տու-ա էթ:
5. Տա-ի-մա պա-պա-նա վէ ա-նա-նա
ի-թա-աթ էթ:
6. Վէօ-թիւ շէ-յի եափ-մա:
7. Եա-լան վէ քիւ-ֆիւր սէօյ-լէ-մէ:
8. Մէք-թէպ-տէ տէր-սէ տիգ-գաթ
էթ:
9. Կէ-մէք եէ-մէզ-տէն Ել-լա-հա
շիւ-քիւր էթ:
10. Կէ-ճէ եաթ-մազ-տան “Բապպ,
կիւ-նահ-լա-րը-մը աֆվ ի-լէ պէ-նի
հըֆզ էթ” տէ-յիւ տու-ա էթ. Վ-մին:

ՏԵՐՄ 44

տէ-վէ	թաշ-լըգ	կի-տէ-յօր
ի-նէք	գում-լուգ	մէմ-լէ-քէթ
ա-յագ	ա-յա-ղը	ա-յա-ղը-նա
հայ-վան	եռմ-շագ	սէվ-մէ-զ-լէր
սիվ-րի	պագ-տըն	պագ-մա-տըմ
եա-վաշ	չա-փուք	տա-յա-նա-մազ
պէն-զէր	նէ-րէ-յէ	կի-տէ-պի-լիր

Պու նէ՞ հայ-վան տըր :

Պու հայ-վան տէ-վէ տիր :

Պու տէ-վէ նէ՞-րէ-յէ կի-տէ-յօր :

Պու տէ-վէ քէն-տի մէմ-լէ-քէ-թի-նէ կի-տէ-յօր :

Սէն տէ-վէ գա-տար չա-փուք կի-տէ-պի-լի՞ր-մի-սին :

Խայր, պէն եա-վաշ կի-տէ-թիմ :

Սէն տէ-վէ ա-յա-ղը-նա հիչ պագ-տըն մը :

Խայր պագ-մա-տըմ :

Տէ-վէ ա-յա-ղը նէ աթ ա-յա-ղը-նա ,
նէ տէ ի-նէք ա-յա-ղը-նա պէն-զէր :

Տէ-վէ ա-յա-ղը սէ-նին ա-յա-ղըն կի-պի եռմ-շագ տըր, վէ սիվ-րի թաշա
տա-յա-նա-մազ . տէ-վէ-լէր չէօ-լիւ վէ գում-լուգ եէ-րի սէ-վիպ թաշ-լը-ղը հիչ սէվ-մէ-զ-լէր :

ՏԵՐՄ 45

օ-լա	մագ-պուլ	սէվ-սին-լէր
ի-ման	եիւ-րէք	եիւ-րէ-յի-միզ
ա-ղիզ	խըզ-մէթ	ֆու-գա-րա
է-մին	բապ-պա	ֆու-գա-րա-յա
քէ-րիմ	եար-տըմ	ի-նա-շէթ
գըլ-սըն	եափ-սամ	թէ-սէլ-լի
նա-զար	մահ-զուն	մահ-զու-նա
սէօզ-լէր	էթ-սին	սէ-մա-վա-թա
քեաշ-քի	վէ-րիլ-սին	էյ-լէ-սին-լէր
տու-տագ	տու-տագ-լար	եա-վա-պի-լիր

ՏԵՐՄ 46

ԳԻՒԶԻՒՔ ԶՈՅՈՒԳԼԱՐԸՆ ԻԼԱՀԻՍԻ

Վիւշիւք էլլէր նէ՞ եափապիլերլէր
Վի բապպա խօշ օլա :

Ֆուգարայա եարտըմ էթսին,
Մահզունա թէսէլլի վէրսին :

Վեա՛շքի պէօյլէ եափսամ :

Վիւշիւք տուտագլար նէ՞ էյլէսինլէր
Վի բապպա խօշ օլա :

Վէրիմ սէօզւէր սէօյլէսինլէր,
Տուա տախի էյլէսինլէր :

Վեա՛շքի պէօյլէ եափսամ :

Վիւշիւք կէօզւէր նէ՞ եափապիլերլէր
Վի բապպա խօշ օլա :

Աէմավաթա նազար գըլսըն,
'Եզիդ Քիթապ տա օգուսուն :
Վեաշքի պէօյլէ օլա :

Վիւշիւք եիւրէքլէր նէ՞ էյլէսինլէր
Վի բապպա խօշ օլա :
Օնա իման էյլէսինլէր,
Օնու խուզուսա սէփսինլէր :
Վեաշքի պէօյլէ եափսամ :

Էլ, կէօղ, տուտագ վէ հէմ եիւրէյիմիդ
Բապպա մագպուլ օլսուն,
Օնա էթսին էմին խըզմէթ :
Եա՛ բապպ, քեաշքի պու ինայէթ
Պանա տա վէրիլսին :

ՏԵՐՄ 47

զէյրէք	գայըգ	պաթաճագ
էսնա	գայըղըն	եագլաշաճագ
էսնատէ	ուճ	գօրգարլար
գըլը	ուճունու	խէլաս
պէօյլէ	պէօյլէճէ	չափուճագ

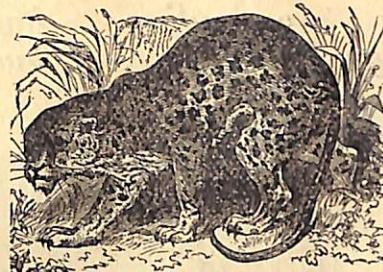
ԶԵՑՐԷՔ ՊԻՐ ՔԵՕՓԵՔ

Պիր գայըգ իչինստէ պիր գաչ ատէմ
Գար ըտը : Գայըղա սու կիրտի վէ գա-
յըգ պաթաճագ հալէ կէլմիշ իքէն, հէր
քէս օնա եագլաշմաղա գօրգար ըտը :

Պու էմնատէ զէյրէք պիր քէօփէք
սույա աթրլտր վէ եխզէ եխզէ գայր-
ղըն եանընա կիթտի, ամմա իշխնէ կիր-
մէտի : Գայըդտաքի ատէմէր օնա պիր
իփ աթտրլար . քէօփէք տախի իփին
ուծունու թութուազ գըյըյա կէթիր-
տի . գըյըտաքի ատէմէր իփի քէօփէ-
յին աղղընտան ալտրլար վէ գայըդը
չափուճագ քէնարա չէքտիլէր : Փէօյէ-
ճէ օ զէյրէք քէօփէք գայըդտա օլան-
լարը խէլաս էթտի :

ՏԵՐՄ 48

ԳԱՓԼԱՆ

գափլան	Հինտիսթան	երթրձր
դարշը	գարշրարընտա	երթաճագ
աքս	աքսինի	սըրատա

Պիր ԳԱՓԼԱՆ Վ.Է Պիր ԱՅԻՆԵ

Գափլան երթրձր պիր Ճինս հայվան
տըր : Հինտիսթանտա պիր գափլան
պիր էվէ կիրմիշ : Խվտէ պիր եաթագ-
տա իքի չօճուգ պուկունուազ գարշրա-
րընտա պէօյիւք պիր այինէ վար իմիշ :

Գափլան օլ իքի չօճուգլարը երթա-
ճագ իտի . լաքին օ սըրատա այինէտէ
քէնտի աքսինի կէօրմիւշ, անը պաշ-
գա պիր գափլան սայմըշ վէ հըրս իլէ
այինէյէ աթրլըզ անը փարչա փարչա
էթմիշ :

Գափլան գըրըլան Ճամբն պէօյիւք
սէսինտէն գօրգուազ գաչմըշ, վէ եա-
թագտաքի չօճուգլար սաղ սէլիմ գուր-
թուլմուշլար տըր :

ՏԵՐԱ 49

վուրմագ
ինձինմէք   օղրամագ
դօվմագ   եռվա
եավրու

ՊԻՐ ԶՕՃՈՒԳ ՎԵ ԳՈՒՇ ԵՈՒՎԱՍԸ

Պիր աղաճտա պիր գուշ եռվասը օ-
լուալ իշինտէ պիր գաչ եավրուար վար
իտի : Պիր չօճուգ օլ քիւշիւք եավրու-
ւարը ալմագ իշին աղաճա չըգտը :

Եավրոււարըն անասը վէ պապասը օ-
լան պէօյիւք գուշար չօճուզը կէօր-
տիւէք, վէ կէլիպ ղաղալարը իլէ եիւ-
զիւնէ պաշրնա վուրմաղա պաշլատը-
լար : Չօճուգ պիր էլ իլէ պիր տալա
սարըլտը, վէ օլ պիր էլ իլէ պունլարը
գօվմաղա չալըշտը, լաքին էլի կէվշէ-
յիպ տալը պրագտըլընտան չօճուգ եէ-
րէ տիւշտիւ, վէ պաշը իլէ պալտըրը
ինձինիպ չօգ աղրը չէքտի : Պիր հաֆ-
թատան զիյատէ եաթագտա գալտը,
վէ ասլա րահաթ օլմայը կիւն պէ կիւն
կէօզ եաշը տէօքմէքլէ վագթընը կէ-
չիրտի : Պէօյէճէ պու չօճուգ խայըն-
լը իշին թէքտիր օլունտու :

ՏԵՐԱ 50

գարթալ	գուվվէթ-	սէպէպ
իգթիզա	թավշան	էօրտէք
պա՛զէն	քէքլիք	Ամէրիգա
եաշրնտա	գափմաղա	թարլատա
եալընըզ	թըրփան	գանատ
եարալամագ	էօլտիւրմէք	աճըգմագ

ՊԻՐ ԳԱՐԹԱԼ ԳՈՒՇՈՒ ԻՆՔ ՊԻՐ ԶՕՃՈՒԳ

Դարթալ գուշու պէօյիւք վէ գուվէթլի պիր ճինս գուշ օլուալ, աճրգտղընտա զազ, էօրտէք վէքէքլիկ կիպի պէօյիւճէք գուշար վէթավշան վէպա'զը տէֆ'ա քիւչիւք չօճուգլար պիլէ գափըպ կէօթիւրիւր :

Պիր կիւն Վմէրիգատա, պիրի պէշ վէ օ պիրի եէտի եաշընտա իքի չօճուգ նիւ Նօրք շէհրի եագընընտա պիր թարլատա եալընըզ օյնարլար իքէն, պէօյիւք պիր գարթալ գուշու իւզէրիէրինէ էնիպ՝ պէօյիւյիւնիւ գափմազա չալրշտը, ամմա թութամատը : Ազ վագըթտան սօնկրա չօճուզու գափմազ իչիւն եինէ անըն իւզէրինէ կէլտիյին-

տէ, օղան էլինտէ պուլունան թրփան իլէ գուշու սօլ զանատընտան եաբալայըպ էօլտիւրմիւշ տիւր :

ՊԻՐ ԳԱՐԹԱԼ ԻՆՔ ՊԻՐ ԳԱԶ

ՏԵՐՄ 51

Խըրսրդ	Էարամազ	սահիպ
քէյֆլէնմէք	ափկ	թաշամագ
Փախտէ	գօփարմագ	աշաղը
օղան	իչիւն	տէյէրէք
չօճուգ	չըգտըզտա	չալմագ

Էլմա	աղաճ	չըգմագ
Էնմէք	տէմէք	էօյլէ
աթմագ	պէօյլէ	կիւլէր
էյէր	զէման	պագալըմ
էյիճէ	էնիպ	տիլէմէք

ԽԾՐԸԸԸ ՊԻՐ ԶՕՃՈՒԳ

Պիր եարամագ չօճուգ էլմա չալմագ իշխն պիր աղաճա չըգտըգտա , սահի-պի , “Եշաղը էն,, տէյիւ օնա էմր ի-տէր : Օղան իսէ՝ “Էնմէմ,, տէյինճէ , աղաճըն սահիպի , “Էօյլէ իսէ պէն սէ-նի զօր իլէ աշաղը էնտիրիրիմ,, տէյէ-րէք պիր աղ օթ գօփարըպ օղանա ա-թար : Չօճուգ աղաճ սահիպինին պէօյ-լէ եափտըղընա քէյֆլէնիպ կիւլէր : Պունուն իւղէրինէ օլ ատէմ , “Փէք է-յի , էյէր սէօղին վէ օթուն պիր ֆա-խտէսի եօղ իսէ , թաշա պագալըմ,, տէ-յէրէք , օնու պիր էյիճէ թաշատը : Օլ զէման չօճուգ թէզ աղաճտան է-նիպ աղաճ սահիպինտէն ‘ափվ տի-լէտի :

Տէրս 52	Ճանավար	պա՛զէն
արսլան	Եֆրիգա	ագշամլայն
ավլամագ	քէնտիսի	դարանլրգ
արտընտա	եիւրսէք	թարաֆ
ուշրում	էսվապ	կիզլէնմէք
շափգա		

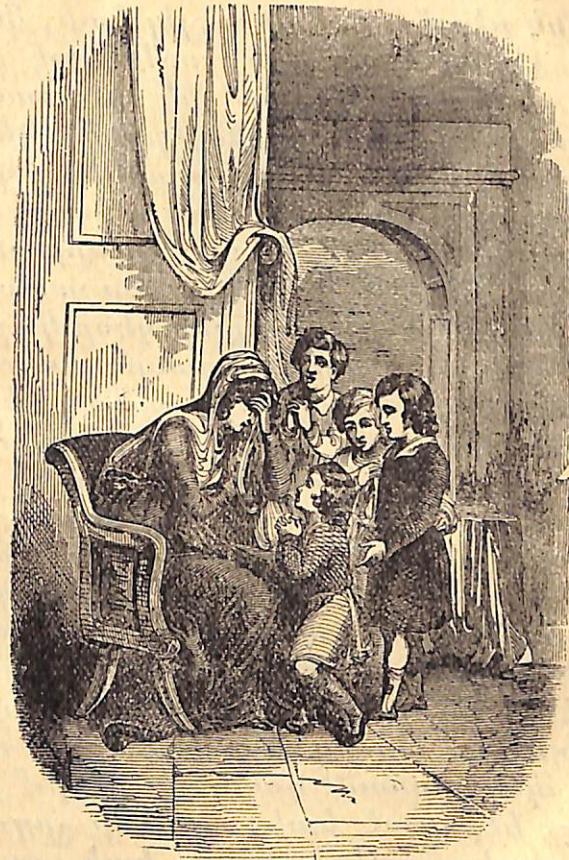
ՊԻՐ ԱՏԵՄ ԻԼԷ ՊԻՐ ԱՐՍԼԱՆ

Երալան երրթըը պիր ճանավար օ-լուպ՝ հայվանլար վէ պա՛զէն ատէմյէր պիլէ ավլար : Եֆրիգատա պիր ատէմ , կէճ գալըպ ագշամլայն էվինէ կէլիր ի-քէն , ուզագտան արտընտան կէլէն պիր արսլան կէօրիւր . վէ քէնտիսի թէզ եիւրիւրսէ՝ արսլան տա թէզ եիւրիւր . եախօտ տուրուրսա՝ արսլանըն տախի տուրտրդընը ֆարգ էտէր : Պու հալտէն օլ ատէմ անկլատը քի , արսլան քէնտի

արտօնուան կէլիր , վէ գարանլըդ պաստըգտա իւզէրինէ աթըլըպ երրթաճագ տըր : Եիւքսէք վէ ուչրումու վէ գայլըդ պիր եէրէ կէլտիքտէ , արալանըն օնու կէօրմէյէճէյի պիր թարաֆտա կիզէնտի , վէ շափգասընը վէ էսվապընը պիր սըրըղա գօյուպ , սըրըղը ուչրում պաշրնտա տիքտի : Վրտան պունու կէօրտիւյինտէ ոլ ատէմի զանն էտէրէք , կէլիպ հիտտէթլէ աթըլարագ , ուչրումտան թաշլարա տիւշտիւ վէ փարչա փարչա օլտու :

եալան	գօնշու	գօնշումուգ
էօլտիւրմէք	Գետրոս	Փիքր
սէպէպ	հէքիմ	աճէլէ
Վրթին	եօգուշ	իսքէլէ
փագը՛ա	պիհուտէ	նաֆիլէ
եօրուլմագ	չափուճագ	տիքէն
պօղագ	զէվալլը	ահմագ
թէլէփ	մէքրուհ	պօղուլմագ

ԵԱԼԱՆ ՍԷՅՑԼԵՄԷՔ

Պիր կիւն գօնշումուգուն չօճուղունու եալան էօլտիւրտիւ : Եալանը սէօյլէյէն իսէ ոլ չօճուգ օլմայրպ , Գետրոս իտի : Գետրոսուն Փիքրի ոլ չօճուղուն էօ-

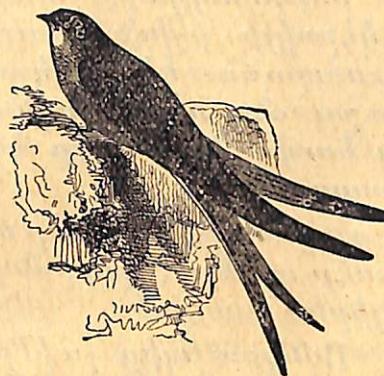
լիւմինէ սէպէպ օլմագ տէյիլ իտի, ֆազաթ Արթին աղանըն՝ ածէլէ իլէ էվտէն չրդրպ հէքիմին նէ թարաֆա կիթտիյինի սօրմասը իւզէրինէ՝ Պետրոս շագա իչիւն “Եօգուշտան եօգարըյա չրդտը” տէյիլ ձէվապ փէրտի :

Պետրոս եալան սէօյլէտի, չիւնքի քէնտի կէօղիւ իլէ հէքիմին եօգուշտան էնիպ իսքէլէյէ կիթտիյինի կէօրմիւշ իտի : Պետրոս Արթին աղանըն եօգուշտան եօգարըյա տօղրու գօշարագ կիթտիյինի կէօրիւպ, նաֆիլէ եէրէ եօրուլաճագ տէյիլ կիւմէյէ պաշլատը :

Վագը՝ ա Արթին աղա պիհուտէ եէրէ եօրուլտու, վէ հէքիմին իսքէլէյէ կիթտիյինտէն խապէր ալրնճայա զատար օնուն օղու էօլտիւ : Օիրա Արթին աղանըն՝ ածէլէ հէքիմի արամատընըն սէպէպի շու իտի քի, քէնտի չօճուղու սուֆրատա պալըդ եէր իքէն պիր տիքէն պօղազրնտա գալտը, հէքիմ չափուք, եէթիշաէ իտի, տիքէնի չրդարմաղա պիր չարէ պուկուր իտի . լաքին Պետրոսուն սէօյլէտիյի եալան սէպէպինտէն հէքիմի վագթըլլա պուկամատըլար վէ զէվալլը չօճուգ պօղուլտու :

Պէօյլէճէ, ահմագ պիր չօճուղուն մէքրուհ եալանը եիւզիւնտէն պիր ճան թէլէփ օլտու :

Տէրը 54

ԳՐՈՒՆԴԱՅ

Ճէհի	գրրլանդը	Ճահիլ
թահսիլ	միւհթաճ	ալիմ
ուսուլ	սէրչէ	չամուր
չաթը	էմին	տէվամ
չալը	չրրփը	մատէմքի
անճագ	քէօշէ	եափըշմագ

Ճէհի

Չօճուգլար մէքթէպէ կիթտիքլէրինտէ չալըշը օգումազլար իսէ, հէմ Ճահիլ գալըրլար, հէմտէ Ճահիլ գալտըգլարընը անկլամազլար :

Պիր ատէմքէնտինի Ճահիլ վէ ՚իլմ թահսիլ էթմէյէ միւհթաճ պիլմէմիշ իսէ ՚ալիմ օլամագ :

Գըրլանդըլար հագգընտա չօճուգ-

լարա տէրլէր քի , Գըրլանդը հէփ գուշար եռվալարնը եափտըգտան սօնկրա կէլտիյի իշխն եռվա եափմանըն ուսուլունու կէօրէմէտի : Ամմա սէրչէ գուշու օնուն շու հալինի կէօրէրէք օնա եռվա եափմաղը էօյրէթմէյէ պաշատը :

Սէրչէ գըրլանդը “Պիր աղ չամուր ալ . . .” տէր տէմէզ , գըրլանդը “Հա , հա , պիլիրիմ” տէտի :

Սէրչէ “Սօնկրա պիր չամթրտա էմին պիր եէր պուլ ,” տէտի , լարին գըրլանդը օնուն սէօղիւնիւ քէսէրէք “Լվվէթ , օնու տա պիլիրիմ , էօյլէ տիր” տէտի :

Սէրչէ սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք “Պիր աղ չալը չըրփը թօփլա” տէտիքտէ , գըրլանդը “Լվվէթ , պիլիրիմ , չալը չըրփը ալմալը” տէտի :

Սէրչէ պիր աղ խըրսանտը իսէ տէ , եինէ օնա , “Սօնկրա պունլարը չամուր իլէ եափըշտրարագ եռվայը եափմալըրն . . .” տէտի : Գըրլանդը իսէ եինէ սէօղիւնիւ քէսէրէք “Հէ , էօյլէ տիր , պէն տէ օնու պիլիրիմ” տէտի :

Պունուն իւզէրինէ սէրչէ , “Մատէմ քի սէն հէր շէյի պիլիրսին , պարի եռվանը քէնտին եափ ,” տէյէրէք ուչտու կիթտի :

Պէօյլէճէ գըրլանդը քէնտի պիլմէզ-

լիյինի պիլմէտիյինտէն եռվայը անճագ եարը եափմաղը էօյրէնտի : Պու կիւնէտէք գըրլանդը քէնտի եռվասընը եալընըզ եարրմ եափա պիլտիյի անկալաշըմասըն տէյիւ տայիմա օնու պիր է-վին տիվար քէօշէլէրինէ եափըշտըրը :

ՏէրՍ 55

Խըրսալանմագ	սահիֆէ	թասվիր
գարնտաշ	էյլէնճէ	սայրյմագ
թէ”տիպ	մէտհ	քէյֆիյէթ

ԽԸՆՄ ՈՒ ՂԱԶԱՊ

Պետրոսուն կիւգէլ պիր քիթապը վար իտի : Պու քիթապըն հէր պիր սահիֆէսինտէ պիրէր իքիշէր թասվիր պուլունուպ հէփ չօճուգլարըն ՚ինտինտէ մագպու վէ էյլէնճէլի սայրլըր իտի :

Պիր կիւն Պետրոսուն գարնտաշը , Խաչիկ , տէրսինի էյի պէլէտիյի իշխն մէքթէպտէ խօճա թարաֆընտան մէտհ օլունտուղու կիպի , Պետրոս տախի տէրսինի օգումատրղը իշխն թէ”տիպ օլունտու : Պու քէյֆիյէթ Պետրոսուն կիւճիւնէ կիթտի , վէ մէքթէպտէն չըգտըգլարը զէման Պէտրոս Խաչիկի տէօյմէյէ Փուրսաթ արատը իսէ տէ , Խաչիկ գաշըպ էվէ կիթտի :

Պետրոս պապասընտան գօրգտուղու

իչիւն էվտէ Խաչիկէ պիր շէյ տէյէմէ-
յիպ խըշմընը չըգարմագ իչիւն էրթէ-
սի կիւնէ գատար սապր էթմէյէ գա-
րար վէրտի , լաքին եիւրէյինին ղազապ
իլէ տոլու օլտուղու չէհրէսինտէն անկ-
լաշըլը իտի :

Պետրոս էվէ կիրէր կիրմէզ կէօրտիւ-
քի Խաչիկ օնուն կիւզէլ քիթապընը
ալրա թափիրէրէ պազարագ սէտիր-
տէ օթուրույօր :

Պունուն իւզէրինէ Պետրոս զիյատէ-
սիյէ ղազապլանարագ Խաչիկէ , “Պրագ
քիթապընը , միսքին չօճուգ ,” տէտի :

Խաչիկ տախի , “Եա սէնին քիթապը-
նա պազսամնէ զարար օլուր ” տէտի-
յինտէ , Պետրոս , “Քիթապ պէնիմ
տիր . քիթապըմա փարմաղընըն ուժու
իլէ պիլէ տօգանմանը իսթէմէմ ,” տէտի :

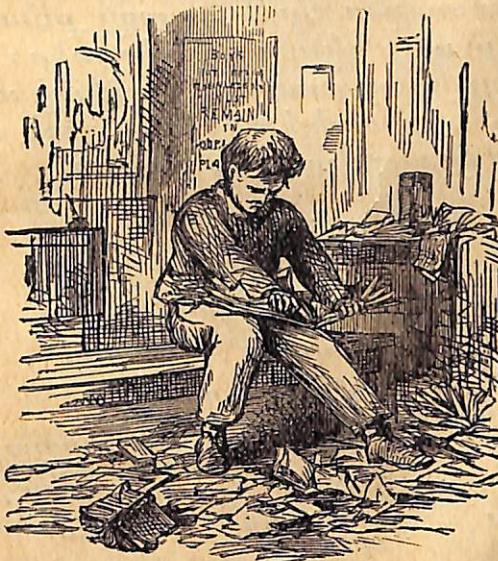
Խաչիկ քիթապը պրագմագ իսթէ-
մէտիյինտէ , Պետրոս օնու էլինտէն զա-
փարագ , գոլթուղունա գօտու , վէ Խա-
չիկին եիւզիւնէ տարղըն , տարղըն պա-
զարագ գարշըսրնտա տուրտու :

Խաչիկ Պետրոսուն ղազապլանմը օլ-
տուղունու կէօրէրէք օտատան չըգըլպ
պաղչէյէ կիթտի , ամմա զաչտըղը սը-
րատա Պետրոսա , “Նէ իսէ , սէն պու-
րատա պոկունմատըղըն զէման պէն
քիթապըն իլէ իսթէտիյիմ գատար էյ-
լէնիրիմ ,” տէտի :

ՏԷՐՈ 56

զիյատէ	իլիշմէք	միսքին
զիյատէսիյլէ	փարմագ	տօգունմագ
գոլթուգ	տարղըն	չէհրէ
լագըրտը	զապիթ	եափրագ
իպրէթ	ձիւզ'ի	զարար
մէնֆա'աթ	վազիփէ	տավրանմագ

ԽԸՐՍ (պազիյէսի)

ՔԻԹԱՊԸՆ ԹԱՎԱԿՐԵԲԻՆԻ ԵԸՐԹՏԸ

Պու լագըրտը Պետրոսը տահա զի-
յատէ ղազապա կէթիրտի վէ Պետրոս
քէնտինի զապիթ էտէմէյիպ , “Պէն

պուրատա պուլունմատրղըմ պիր վագըթ սէն քիթապրմիա էյլէնիրսին , էօյլէ^o մի . պագալըմ էօյլէ էտէպիլիթ մի սին , ” տէյէրէք , ոլ կիւզէլ քիթապըն եափրագլարընը պիրէր պիրէր երրթար , եէրէ աթար :

Չօճուգլար , շու տարղըն չօճուղուն թասփիրինէ պագըն տա օնտան ՚իպրէթ ալըն : Պետրոս Խաչիկէ ճիւզ”ի պիր դարագ էթմէք նիյէթի իլէ քէնտի քիթապընը երրթարագ քէնտինէ պէօյիւք պիր զիյան վէրմիշ տիր :

Խըրսլը պիր ատէմ քէօր կիպի տավրանըր . նէ ֆազիլէթինի , նէ տէ մէնֆա՛աթընը տէրք էտէ պիլիր :

ՏէՐՍ 57

ազղըն	տիկէր	րասթ
խըրլամագ	մէզքիւր	շէհը
ըսըրմագ	տէյնէք	արդատաշ
խոյ	ճէզա	միւսթահագգ
տիւչար	եազըն	վուրա

ԻՔԻ ՔԷԼՊ

Պիր կիւն իքի քէօփէք կէզմէյէ չըգմայըպ քիմսէյէ , վէ պիր քէօփէյէ

տախի էզիյէթ վէրմէզ իտի : Տիկէրի իսէ՝ ազղըն օլուալ րասթ կէլտիյի հէր պիր քէօփէյէ խըրլայըպ ըսըրըր իտի : Մէզքիւր քէօփէքլէր պիր պէօյիւք շէհը կէլտիքլէրինտէ , չօգ քէօփէքլէրէ րասթ կէլիպ , ազղըն օլմայան

Հիչ պիրիսինէ խըրլամայըպ՝ ճիւմէսիյէ էյի կէշինմէյէ պաշլատը . Փագաթ ազղըն օլան քէօփէք օլ քէօփէքլէրէ խըրլայարագ , քէնտիսինէ փէք եագըն կէլմիշ պիր քէօփէյին իւզէրինէ աթրւրալ օնու ըսըրտը : Պունուն իւզէրինէ պա՛զը քիմսէյէր տէյնէք վէ թաշ իլէ շբգըպ՝ մէզքիւր քէօփէյէ վուրարագ

Էօլտիւրտիւլէր : Ուսլու քէօփէք տախի
ազդընըն արգատաշը օլտուղունտան
վուրա վուրա օնու տա էօլտիւրտիւլէր :

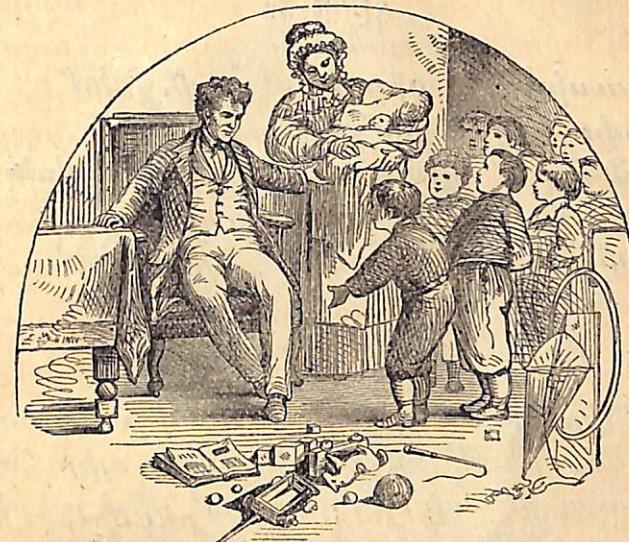
Իշթէ էյի խույլու չօճուգլար ֆէնա
չօճուգլար իլէ արգատաշըգ էթափ-
լէրի հալտէ , ֆէնա չօճուղըն մուսթա-
հագգ օլտըղը ճէզայա քէնտիլէրի տա-
խի տիւչար օլուրլար :

ՏԵՐՄ 58

մահալ	փէտէր	քէօմիւր
էմր	պէյազ	չափուք
էսվապ	սրծագ	քիրլէթմէք
գօնուշմագ	թապի'աթ	միւնասիպէթ
լէքէլէնմէք	միւմքին	ախլագ

ՊԻՐ ԶՕՃՈՒԳ ՀԻՔԵԱՅԵՍԻ

Պիր չօճուգ միւնասիպէթսիգ պիր
մահալէ կիթմէք իսթէտիյինտէ , փէ-
տէրի օնու չաղըրըպ՝ օնա պիր քէօ-
միւր փարչասընը էլինէ ալմազը էմր
էթտի : Չօճուգ քէօմիւրէ տօգուն-
տուղու կիպի էլի վէ պէյազ էսվապը
լէքէլէնտի , վէ չարչափուգ քէօմիւրիւ

աթտը : Օլ վազըթ փէտէրի՝ “Քէօ-
միւր սըճագ տէյիլ տիր , նիչիւն ա-
թըյօրսըն” , տէտիյինտէ՝ չօճուգ , “Իշ-
թէ էլիմի գարարթտը վէ էսվապըմը
քիրլէթտի” տէտի : Պունուն իւզէրի-
նէ փէտէրի “ՆՅ՝ ագըլլը օղում , էյի
պիր չօճուգ ֆէնա քիմսէլէր իլէ կէօ-
րիւշիւպ գօնուշտըղընտա , ախլագը վէ
թապի'աթը օնլարընքի կիպի օլմազ
իսէ պիլէ , լէքէլէնմէքտէն խէլաս օլ-
մասը միւմքին տէյիլ տիր” , տէտի :

~~~~~

Փրուսիա	գրալիչա	մէվսիմ
Հավա	բա՛իհա	նաղմէ
սէֆա	սիւրմէք	պաղչէվան
սու՛ալ	էտէպ	թէլաշ
Ճէվապ	հազզ	էրթէսի

ՊԻՐ ՊԱԴՁԵՎԱՆ ԳԸՉՅԸ

Պիր կիւն Փրուսիա գրալիչասը եազ
մէվսիմինտէ , կիւզէլ վէ աչրգ պիր հա-
վատա քէնտի պաղչէսինտէ չիչէքլէրին
խօշ բա՛իհասընըն վէ գուշարըն նաղ-
մէլէրինին սէֆասընը սիւրէրէք կէզ-
մէքտէ իքէն , պաղչէվանըն օյնամագ-
տա օլան պէշ եաշընտա պիր գըզընը
կէօրտիւ :

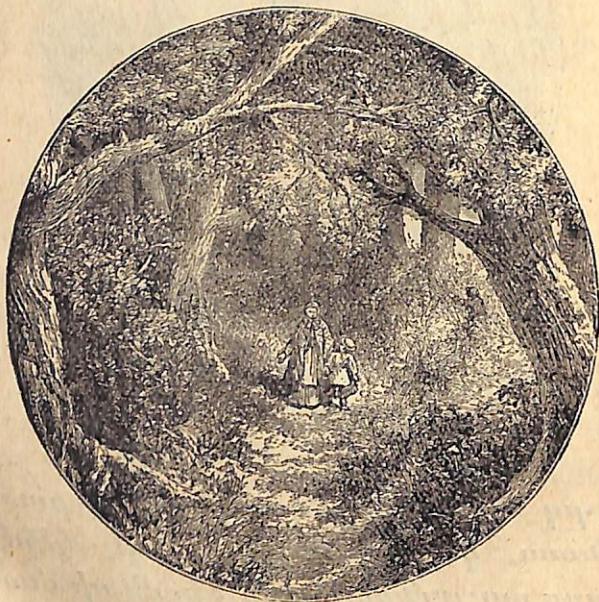
Գրալիչա չօճուղա պա՛զը շէյլէր սու-
"ալ էյլէտիյինտէն , չօճուգ հիշ գօրգ-
մայշարագ վէ թէլաշ էթմէյէրէք է-
տէպ իլէ Ճէվապ վէրտի . վէ գրալիչա
չօճուղըն կիւզէլիյինտէն վէ էտէպին-
տէն զիյատէ հազզ էթմէսիյէ , էր-
թէսի կիւն սէրայա թա՛ամ վազթըն-
տա գրզըն քէնտի հուզուրընա կէթի-
րիմէսինի էմր էյլէտի :

Դըզ կէլիպս սօֆրատա օթուրտու-
զունտա կէրէք գրալիչա վէ կէրէք
հազըր պուլունանլարըն ճիւմլէսի օնուն
եխցիւնէ պազըրյօրլար իտի . զիրա գը-
զըն օլ ա՛լա վէ 'ածա՛իպ սօֆրա թա-
գըմընը կէօրտիւյինտէ շաշըրըպ մի-
թէհայյիր գալաճաղընը զանն էտէր-
էր իտի : Լաքին գըզ վէտէրի խանէ-
սինին ուսուլի իւզըրէ հարէքէթ օլու-
նաճաղընը զանն էտէրէք էզպէրլէմիշ

օլտըղը տու'ա նէվինտէն պիր միւնա-
սիպ պէյթի սօֆրատա թէվազու' վէ
հիւրմէթ իլէ օգուտու :

Դրզըն մէ"մուկ օլունմազ պէօյլէ կիւ-

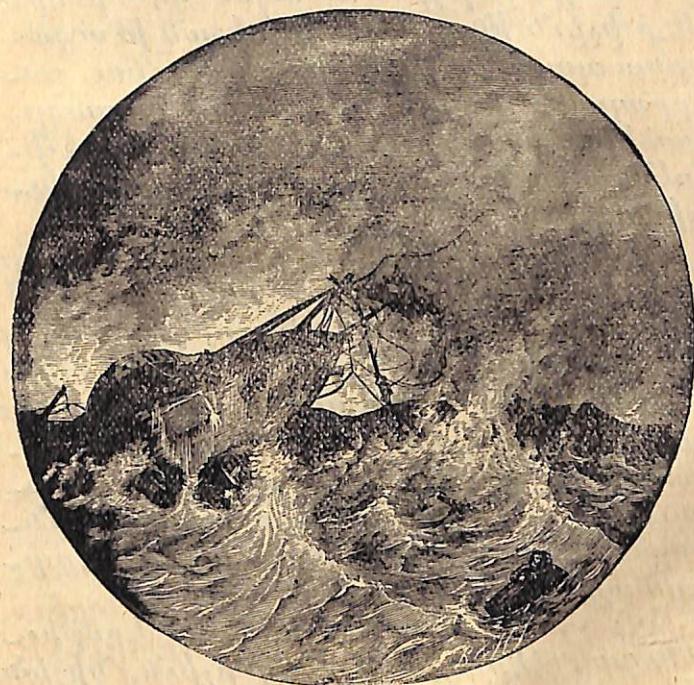

զէլ վէ միւնասիպ հարէքէթի գրալի-
չայա զիյատէսիյլէ խօշ կէօրիւնտիւ.
Միւնտէն գրալիչա զըզըն թէրպիյէ վէ
թա'լիմ օլունմասը իչիւն յազրմ օլան
մէսարիֆին քէնտի թարաֆընտան վէ-
րիլմէսինի պույուրտու :

—

ՏԵՐՍ 60

Թասվիր	տէնիզ	ատա
գայյա	չարսիմազ	թէլէֆ
տալղա	շիտտէթ	կէմի
քէրէսթէ	երդընթը	քէյֆիյէթ
կէօսթէրմէք	շաշըրտը	եիւրիւտիւ
տէհշէթլի	իգամէ	մուզատտէս

ԶԱՅ' ՕԼԱՆ ՊԻՐ ԿԵՄԻ

Պու թասվիրտէ Գարա տէնիզտէ
վազը՝ Քէֆքէն ատասը գըյըսընտա

գայայա չարփը թէլէֆ օլմուշ պիր
կէմի կէօսթէրիլիր : Կէմի տալղալարըն
շիտէթինտէն փարալանը արթըզ
կէմիյէ պէնզէյիշի գալմամըշ վէ պիր
քէրէսթէ եղընթըրնա տէօնմիւշ
տիր : Պու հալ ու քէյֆիյէթ իսէ գափ-
տանըն տիգգաթ սըզլըզընտան զուհուր
էթմիշ տիր, չիւնքի գափտան գարա-
յա եագլաշտըզընտա եօլու կէօսթէր-
մէք իչիւն ինշա էտիլէն նիշան թաշլա-
րընա պագմատըզընտան, եօլունու շա-
շըրտը վէ կէմիյի խոթանպօլ պօղազը-
նա եիւրիւտէմէք եէրտէ օնու ՎՔէֆ-
քէն ատասը գայալարը իւզէրինէ եիւ-
րիւթտիւ :

Կէմինին դարդ ու թէլէֆ օլմասը
տէհշէթլի պիր վագը՛ա տըր, ֆազաթ
ինսանըն եանկլըշ պիր թարիգէ սափրպ
թէլէֆ օլմասը տահա տէհշէթլի տիր :

Վիթապը Մուգատտէս տիւնեատա
տողըու եօլու կէօսթէրմէք իչիւն Նլ-
լահ թարաֆընտան վազ՝ ու իգամէ օ-
լունմուշ պիր նիշան թաշը օլտուղուն-
տան, ինսան օնա տիգգաթ էթմէտի-
յինտէ սափրպ թէլէֆ օլուր :

Էյ չօճուզլար, հէր կիւնքի էօմրիւ-
նիւզտէ հէր պիր իշինիդ իչիւն նիշան
թաշը օլան Վիթապը Մուգատտէսէ
տիգգաթ էթմէլիսինիդ :

••••

ՏԵՐՍ 61

էվկէլ	միլէթ	փարա
ագշամ	գուլագ	տիգգաթ
եօրղուն	չօճուգ	սէֆիլ
տիւզէն	մագամ	կիւզէլ
սատագա	ասքէրլիք	իխթիյար
պիչարէ	մուսիգա	վէրէրէք
ձէպինտէ	պուլունմագ	միւքէտտէր
աղամագ	քէմանչէ	պիրինճի

ԽԱՅԲԻՆԱՀԱՆԵ ՊԻՐ 'ԱՄԷԼ,

Պիր չօգ սէնէլէր էվկէլ Վ իէննատա
միլէթ պազէլէրինտէ քէմանչէ չալա-
րագ էհալիտէն պիր գաչ փարա սա-
տագա պէքլէյէն ասքէրլիքտէն չըգ-
մա պիր իխթիյար հէր ագշամ կէօրիւ-
լիւր իտի : Վ իէննա սէքէնէսի պու իխ-
թիյարը չօգ տէֆ'ա կէօրմիւշէր իտի :
Պիր ագշամ պու պիչարէյի կէօրէնէլէր
նէ մուսիգասընըն սէսինէ գուլագ վէ-
րէրէք, նէ տէ իչինէ փարա աթըլմագ
իչիւն աղզըլլա իխթիյարըն շափա-
սընը թութմագտա օլան քէլպինէ
տիգգաթ էտէրէք, քէնտիսինէ, պիր
սատագա վէրմէտիլէր :

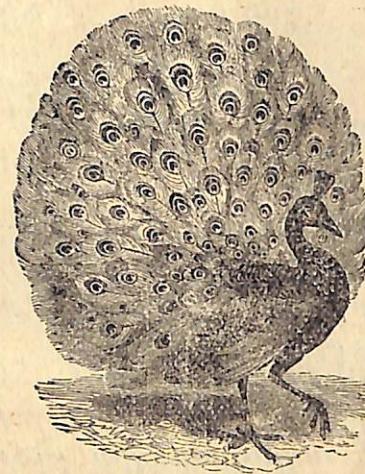
Իխթիյար չօգ եօրղուն, վէ ձէպին-
տէ պէշ փարասը պուլունմատըզը ի-

չիւն փէք միւքէտտէր օլարագ , եէրէ օ-
թուրտու , վէ իրի էլի իլէ եիւզիւնիւ
էօրթէրէք չօճուգ կիպի աղլամաղա
պաշատը :

Հէման օլ սըրատա պաղչէտէ կէզի-
նէն պիր զաթ իխթիյարըն սէֆիլ հա-
լինի կէօրիւպ օնու աճըտը : Պու զա-
թըն խաթրընա պիր չէյ կէլտի , վէ
միւմախէյ ; իխթիյարըն եանընա վա-
րարագ , “Քէմանչէնի պանա վէր , պիր
աղ չալաճաղըմ” տէտի :

Պու զաթ քէմանչէյէ էյիճէ տիւզէն
վէրտիքտէն սօնկրա պիր մազամ չալ-
մաղա պաշատը : Միւմախէյ օլ զա-
տար կիւզէլ չալտը քի աղ վազըթտան
օնուն պաշընա ‘ազիմ պիր գալապալըգ
թօփիանտը , վէ պիչարէ իխթիյար ‘աս-
քէրին շափգասընա պագըր ագչէ տէ-
յիլ , անճագ կիւմիւշ ագչէ եաղմաղա
պաշատը : Քէմանչէյի չալան պու զաթ
տիւնեատա էն կիւզէլ քէմանչէ չալան-
լարըն պիրինճիսի օլուպ , քէնտի մէ-
չարէթինի պիչարէ պիր ատէմէ եար-
տրմ էթմէք իչիւն գուլանտը : Պիչա-
րէ իխթիյար իսէ շափգասընա աթըր-
լան կիւմիւշ ագչէրի սայտրգծա պիր
չօգ կիւնիէր զարուրէթտէն խէլաս օ-
լաճաղընը տիւշիւնիւպ , գալպի մէսէր-
բէթլէ տօլտու :

Տէրը 62

ԹԱՎՈՒՍ ԳՈՒՇՈՒ

Ըու թասվիրտէքի թավուս գուշու-
նա պագ : Օ անն էտէրսին քի՝ սիզտէն
չէր պիրինէ , “Աէլ , պէնիմ կիւզէլ
գույրուղումու կէօր” տէյօր : Թավուս
գուշունուն գույրուղու սահիհէն կիւզէլ
տիր , լաքին պու գուշուն սէպէպ ի իփ-
թիխարը անճագ օնուն գույրուղու
աըր : Ալլահ թարաֆինտան ‘ագլ ու
Փիքը մէվհիպէլէրինէ նա”իլ օլան պիր
օղլան եախօտ գրզըն քէնտի հիւսնիւ
իւզէրինէ թավուս գուշու կիպի ղու-
րուր էթմէսի ‘ագըլսըզլըգ տըր :

Եաղմուր	չօճուզ	Ճիվար
կէճէ	իշխն	սափմագ
կէօրմէք	ատէմ	էվլէլ
եէթիշմէք	իշխթմէք	թէհիքէ
աղամագ	տիւշիւնմէք	տէրէճէ

ՍԵՄԱՎԱԹՏԱ. ՄԷՍԵՐԻՔԹ

Ա ագթըյլէ պիր ատէմ գարանլըդ
վէ եաղմուրու պիր կէճէտէ պիր օր-
մանլրգտան կէչէր իքէն պիր չօճուզ սէ-
սի իշխթտի : Պու սէսի օլ ճիվարտա
պիր էվտէ աղայան պիր չօճուզ սէսի
դանն էտէրէք, եաղմուրտա վէ կէճէ
վագթը չօճուզու արամագ իշխն եօ-
տան սափմաղա լիւզում կէօրմէտի :
Պու ատէմ ըսլանմըշ օլուպ իւշիւմէք-
տէ, վէ պիր ան էվֆէլ էվինէ եէթիշ-
մէյէ սայ էթմէքտէ իտի : Նէր նէ
գատար եօլունա տէվամ էթմէքտէ ի-
տի իսէ տէ, իշխթտիյի սէստէն տօլա-
յը գայպի բահաթ տէյի իտի, զիրա
օլ ճիվարտա էվ պուլունմատըղընը վէ
պէօյիւք թէհիքէտէ կի-
պի աճը աճը աղամագտա օլտուզու-
նու տիւշիւնիւր իտի : Քէնտի քէնտի-
նէ, “Պու սէս պէյրի եաղմուր սէպէ-
պինտէն օրմանտա գայմաղա մէճապուր
օլուպ կէճէյի օրատա կէչիրէճէք օլան

պիր եօլծու սէսի տիր,” տէտի : Պու
միւլահաղա իլէ եօլունա տէվամ էտիպ,
սէսի սայքի իշխթմէյէճէք տէրէճէտէ
ուզագլանտորգտան սօնկրա եինէ քէն-
տի քէնտինէ, “Օլմայա քի պու սէս
օրմանտան կէչէրքէն եօլու զայպ էթ-

միշ պիր չօճուգ սէսի օլսուն՝” տէյէրէք կէրի տէօնտիւ, վէ սէսին կէլտիյի մահալէ եազըն վարտրգտա, եաղմուրտան վէ սօղուգտան էօլիւմ տէրէճէսինէ վարմըշ օլան իքի իւչ եաշընտա պիր չօճուգ կէօրտիւ: Չօճուղուն քիմ օլուպ օրայա նասըլ կէլտիյինի սու”ալ էթմէքսիզին օնու փալթօսունուն իշինէ ալտը, վէ ’աճէլէ իլէ էվէ կէլտի:

Ըշղա եազըն կէլտիքտէ օրմանտա պուլտուղու չօճուղուն քէնտի չօճուղու օլտուղունու կէօրտիւ: Չօճուգ կիւնտիւզին կէզմէք իշին օրմանա կիտէրէք ղայպ օլմուշ իտի, վէ էվին ատէմէրի օնու չօգ արայըպ պուլմայարագ մէ”յուսիյէթլէ կէրի տէօնմիւշէր իտի:

Չօճուղու սաղ սէլիմ կէօրմէլէրի իւզէրինէ օլ խանէ խալգընըն նէ՛ տէրէճէ սէվինտիքլէրինի քիմ թա՛րիֆ էտէ պիլիիր:

Ինձի պիր կիւնահքեարըն քէնտի եարամագ թարիգինտէն ըիւծու՛ իւլէ թէվպէ էթմէսի իւզէրինէ սէմավաթտա պէօյիւք մէսէրրէթ օլտուղունու պէյան էտէր: Պալատէ մէգքիւր ղաթ օլ չօճուղուն պաշգա պիր խանէ խալգընա մէնսուպ օլտուղունու վէ օնուն իշին գայտ էտէնլէր պուլունտուղունու տիւշինիւպ չօճուղու քէնտի

հալինէ թէրք էթմէք իսթէմէտիյի կիպի Ալլահ քէնտինէ նիտա էտէն ատէմի իզթիրապտա պրագմագ: Մէրգում ղաթ իշիթտիյի սէսէ էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք եօլունա տէվամ էտէ պիլիր իտի: Լաքին էյէր օլ ատէմ օրմանտա աղլայան չօճուգ քէնտի չօճուղու օլտուղունու պիլսէ իտի, շիւպհէսիզ պիր տագիգէ պիլէ կէշիրմէքսիզին չօճուղունուն եանրնա կիտէր, վէ աղիմ շէֆգաթ ու մուհապպէթլէ օնու գուճագյայըպ էվինէ կէօթիւրիւր իտի:

Պիզ Ալլահա նիտա էթտիյիմիզտէ պիզիմ քէնտի էվլատը օլտուղումուղու Ալլահ պիլիր, վէ մէրհամէթ ի ’ազիմէ իլէ պիզէ եարտըմ էթմէյէ կէյիր: Պիզանըմըզը Ալլահա իշիթտիրմէք իշին ուղուն վագըթ աղլայըպ Փէրեատ էթմէմիզէ հաճէթ եօգ տըր: Լաքին էյէր պիզ Ալլահըն եարտըմընա թալիպ օլմագ իսէք, Ալլահ պիզէ եարտըմ էթմէզ. ամմա պիզ Ալլահա բիւճու՝ էթտիյիմիզտէ, պիր փէտէրին քէնտի ղայպ օլմուշ չօճուղու եանընա սէյիրտիպ օնու մէսէրրէթլէ գուճագլատըրդը կիպի, Ալլահ տախի պիզի քէնտի մուհապպէթի գուճաղընա ալըր:

Չօպան քէնտի գօյունունու ղայպ էթտիյինտէ ղայպ օլան գօյունու արամագ իշին տաղլարա տիւշտիւ: Գօ-

յուն չօպանըն գօյունու իտի, չօպան գօյունու, վէ գօյուն չօպանը թանըր իտի : Չօպան գօյուն իչիւն էմք սարֆ էթմիշ օլտուղունտան օնու կէօրմէտի յինտէ արգասը սըրա կիտիպ օնու արամաղա պաշլատը, վէ պուլտուղունտա հալիյէ չօդ սէվինտի, վէ օնու ումուզունա ալըպ մէսէրրէթիշ աղըլա կէթիրտի :

Ելլահըն ղայպ օլան էվլատընտան պիրի կէրի տէօնտիցինտէ սէմավաթտա իշմէ պէօյլէ մէսէրրէթ օլուր :

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
Ա ա	Բ բ	Գ գ	Դ դ	Ե ե	Զ զ						Ղ ղ
Է է	Ը ը	Թ թ	Ժ ժ	Ւ ւ	Ճ ճ					Լ լ	
Խ խ	Ծ ծ	Կ կ	Հ հ	Զ զ	Ջ ջ					Ղ ղ	
Ճ ճ	Մ մ	Ց ց	Ն ն	Շ շ	Շ շ					Ո ո	
Զ զ	Պ պ	Ջ ջ	Ո ո	Մ մ	Վ վ					Վ վ	
Տ տ	Ր ր	Ց ց	Ւ ւ	Փ փ	Փ փ					Ֆ ֆ	
			Օ օ	Ֆ ֆ							

ՆօՏՐ ԳԻՐ											
-	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Շ	Ռ	Ժ	Է	Լ	Ւ
Ւ	Հ	Յ	Ր	Ց	Ջ	Շ	Ռ	Ն	Վ	Շ	Ց
-	Ճ	Վ	Ց	Ւ	Ջ	-	Փ	Շ	Օ	Ֆ	Վ
Վ	Վ	Վ	Վ	Վ	Վ	Վ	Վ	Վ	Վ	Վ	Վ

Ստորակէտ , Պարոյկ ՝
 Միջակէտ . Նրկար .
 Վերջակէտ : Բութ
 Մակակէտ . Շեշտ

Նակերտյեր «Զօնուզլաւըն իլք Քիբապը»նը պիրի-
թիւնքինեւ, արիսէի Տիբապլաւը օգումալաւը բավսիէ
օլունուր.

Սահիծէ	Ֆիյար
	Դր., Փր.
Ճէսիզանըն իլք Տու՛ասը	37 1
Ճէնէր Գուլէսի	38 1 20
Սաւահ Չանլարը	146 1 10
Քիւչիւր Եաստըզլար	128 1 10
Թիփ Լէվիս վէ Զըրաղը	223 2
Ազիզ Պէրնարտոս	93 0 20
Մէյրի Լայրն	93 0 20
Ատէմ օլան Ատէմ	275 4
Կօմր վէ Ախազ	172 1
Թա՛լիմաթ ը Ցին Մէսիրի	103 2 20
Կէրի զալան Մէժուսի	60 2
Դաւիթ Լիւինկսթըն	90 2
Ուկեզետի Թազաւորը	67 1
Թրիստոսըն Կօմրիւ	152 2 20
Զօնուզլար իցիւս Միւճէվնէրաթ . . .	134 1 20
Տրտոս, Խաջըն ակր Ծէֆիդի . . .	394 2

Մէրտէկի ՚ումումիսի Տէրիսա՛ատէրտէ Ամերիզան Խա-
նքնան Մր. Ռւ. Ռւ. Փիք օլորդը կիափի, ներ եերտէ պու-
լունան Տիբապներան տախսի ալրնապիլիր:

(Զօնուզլարըն իլք Քիթապը, Ֆիյաթ 60 Փր.)

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653624

